

**РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВЛАДА**

**ПРИЈЕДЛОГ
(по хитном поступку)**

**ЕКОНОМСКА ПОЛИТИКА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
ЗА 2015. ГОДИНУ**

Бања Лука, децембар 2014. године

Садржај

1. УВОД.....	3
2. МАКРОЕКОНОМСКА КРЕТАЊА	3
2.1. МЕЂУНАРОДНО ЕКОНОМСКО ОКРУЖЕЊЕ.....	3
2.2. МАКРОЕКОНОМСКА КРЕТАЊА У РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ.....	6
3. РЕФОРМСКЕ ОБЛАСТИ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ У 2015. ГОДИНИ.....	11
4. ПРОЈЕКЦИЈЕ МАКРОЕКОНОМСКИХ ПОКАЗАТЕЉА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ.....	11
5. ПОЛИТИКЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ У 2015. ГОДИНИ ПО ОБЛАСТИМА РЕФОРМЕ	12
5.1. ОПОРАВАК ПРИВРЕДЕ И НОВИ ПРИВРЕДНИ РАСТ	13
5.2. РЕФОРМА ЈАВНОГ СЕКТОРА	21
5.3. ФИСКАЛНА КОНСОЛИДАЦИЈА.....	27
5.4. ОЧУВАЊЕ СОЦИЈАЛНЕ СИГУРНОСТИ	29
5.5. ЕВРОПСКИ ПУТ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ	32
6. РЕАЛИЗАЦИЈА ЕКОНОМСКЕ ПОЛИТИКЕ	33

1. УВОД

Израда Економске политике Републике Српске за 2015. годину предвиђена је Програмом рада Народне скупштине Републике Српске за 2014. годину („Службени гласник Републике Српске“, број 17/14) и представља документ који дефинише циљеве економске политике и основне секторске политике Владе Републике Српске у 2015. години. Уједно, сагледава макроекономска кретања у међународном окружењу и Републици Српској, њихов међусобни утицај, те даје пројекције макроекономских показатеља за идућу годину.

У изради Економске политике учествују сва министарства и институције Републике Српске у складу са својим ресорним надлежностима, док Министарство финансија има улогу да усклађује поједине политике са могућношћу њиховог финансирања и формално је предлаже Влади, а Влада Народној скупштини Републике Српске.

При изради Економске политике за 2015. годину, узети су у обзир важећи законски, подзаконски и други акти, постојеће политике, те њихове извјесне измјене, одлуке институција Републике Српске, институција БиХ, као и договори са међународним финансијским институцијама.

2. МАКРОЕКОНОМСКА КРЕТАЊА

2.1. МЕЂУНАРОДНО ЕКОНОМСКО ОКРУЖЕЊЕ

На основу објављених макроекономских података, тренутно постоји веома неуједначен опоравак у земљама окружења, као и у земљама са којима Република Српска има традиционалну сарадњу. На глобалном нивоу, према пројекцијама Међународног монетарног фонда (ММФ), прогноза привредног раста у 2014. години коригована је на 3,3%, или за 0,3 п. п. ниже у односу на прогнозу из априла 2014. године, док прогноза глобалног привредног раста у 2015. години износи 3,8%. Такође, од прољећа ове године у порасту су негативни ризици. Краткорочно гледано, ризици укључују погоршање геополитичких тензија и ширење ризика на финансијским тржиштима, док средњорочни ризици укључују стагнацију и низак потенцијални раст у развијеним економијама, те пад потенцијалног раста у привредама у развоју. Проблеми из времена прије кризе, као што су негативан утицај старења становништва на радну снагу и слаб раст укупних фактора продуктивности, враћају се сада у први план за рјешавање. Имајући у виду повећане ризике, ММФ сматра да приоритет треба остати повећање привредног раста и покретање структуралних реформи за јачање одрживог раста. У развијеним економијама то ће захтијевати подршку монетарној политици и фискална прилагођавања у циљу опоравка и привредног раста. У земљама у развоју, могућности да макроекономске политике подрже привредни раст, варирају од земље до земље и региона, а посебна неизвјесност постоји у земљама које су подложне спољним утицајима.

Према анализама ММФ-а, привредни раст у Еврозони је заустављен у другом кварталу 2014. године, углавном због слабих инвестиција и извоза, док се предвиђа опоравак у другој половини 2014. и у 2015. години. Прогнозе су засноване на претпоставкама да ће развијене економије бити кључни покретачи опоравка. Ту се мисли на бржи раст у САД и оживљавање активности у Еврозони. Ове прогнозе такође претпостављају постепено опадање геополитичке тензије. У супротном, погоршање ових тензија може да доведе до раста цијена нафте, пада цијене имовине и даљу економску неизвјесност.

Табела 2.1: Преглед пројекција ММФ-а, октобар 2014. године

	Пројекције			
	2012	2013	2014	2015
Реални раст БДП-а, %				
Свијет укупно	3,4	3,3	3,3	3,8
Развијене економије	1,2	1,4	1,8	2,3
САД	2,3	2,2	2,2	3,1
Европска унија	-0,3	0,2	1,4	1,8
Евروزона	-0,7	-0,4	0,8	1,3
Европске земље у развоју и настајању	1,4	2,8	2,7	2,9
Потрошачке цијене				
Развијене земље	2	1,4	1,6	1,8
Земље у развоју и тржишта у настајању	6,1	5,9	5,5	5,6
Раст цијене нафте, у доларима, годишње промјене, %	1	-0,9	-1,3	-3,3

Извор: IMF, World Economic Outlook, October 2014.

Што се тиче централне, источне и југоисточне Европе (енгл. CESEE – Central, Eastern, and Southeastern Europe)¹, постоје различити макроекономски трендови. Иако је домаћа тражња у порасту, у највећем дијелу региона привредни раст је успорен, на шта је утицала стагнација у расту Евроzone као главног трговинског партнера, као и чињенице да су земље југоисточне Европе (ЈИЕ) биле погођене поплавама. У многим земљама је ојачала домаћа тражња као резултат подизања нивоа приватне потрошње, међутим, неизвесност у вези са опоравком Евроzone и геополитичким тензијама негативно утиче на инвестиционе активности у региону.

У земљама CESEE, у оквиру којих је и Босна и Херцеговина, пројектује се слаб раст у 2014, док се у 2015. години очекује постепени опоравак, међутим, остаје неизвјесност због могућег слабог раста у Еврозони и тензија Украјина–Русија, те пораста нестабилности на свјетском финансијском тржишту. У складу са глобалним пројекцијама, за Босну и Херцеговину, у 2014. години се очекује благи раст од 0,7%, уз инфлацију 1,1% и значајан раст домаће тражње. У 2015. години се очекује опоравак и стопа раста од 3,5%, инфлација од 1,5% и раст извоза 11,7%.

Такође, према пројекцијама Европске комисије из новембра 2014. године, у прољеће 2014. успорен је раст привреде ЕУ, док се у другој половини године очекује скроман раст БДП-а. Наиме, успоравање раста БДП-а међу главним трговинским партнерима ЕУ и погоршање геополитичке ситуације утицало је на то да је извоз ЕУ растао спорије од очекиваног. Овакво успоравање активности оборило је инфлацију, као и промјене у цијенама енергије и хране. На годишњем нивоу у 2014. години, очекује се реални раст БДП-а од 1,3% у ЕУ и 0,8% у Еврозони.

У 2015. години се очекује да ће основни узроци садашњих слабости бити рјешавани кроз: опадање приватног дуга, опоравак банкарског сектора уз асистенцију Европске централне банке, побољшање у реалној економији као резултат монетарне политике, те кроз покренуте структуралне реформе и смањење геополитичких тензија. Пројектовани реални раст БДП-а у ЕУ и Еврозони за 2015. износи 1,5% и 1,1%, а у 2016. години 2% и 1,7% респективно.

Уз умјерени раст привредних активности у 2014. години, процијењена је стопа незапослености на нивоу 10,3% (ЕУ) и 11,6% (Еврозона). У будућем периоду предвиђа се

¹ CESEE регион обухвата Турску и следеће четири цјелине: Централна и Источна Европа (СЕЕ) обухвата: Чешку Републику, Мађарску, Пољску, Словачку Републику и Словенију (21% регионалног БДП-а); Југоисточна Европа (ЈИЕ) обухвата: Албанију, Босну и Херцеговину, Бугарску, Хрватску, Косово, Македонију, Црну Гору, Румунију и Србију (8% регионалног БДП-а); Балтички регион обухвата: Естонију, Летонију и Литванију (2% регионалног БДП); групу ЗНД чине: Белорусија, Молдавија, Русија и Украјина (51% регионалног БДП-а).

благо смањење стопа незапослености које ће се кретати од 10% (ЕУ) и 11,3% (Еврозона) у 2015. години, до 9,5% (ЕУ) и 10,8% (Еврозона) у 2016. години.

За инфлацију се очекује да ће у 2014. години остати на ниском нивоу, као резултат смањења цијена хране и енергије и износити 0,6% у ЕУ и 0,5% у Еврозони. У 2015. и 2016. години предвиђа се благи раст инфлације на ниво 1% (ЕУ) и 0,8% (Еврозона), те 1,6% (ЕУ) и 1,5% (Еврозона).

Табела 2.2: Пројекције Европске комисије, новембар 2014.

	Реална стопа раста БДП-а			Инфлација			Незапосленост		
	2014	2015	2016	2014	2015	2016	2014	2015	2016
ЕУ	1,3	1,5	2	0,6	1	1,6	10,3	10	9,5
Еврозона	0,8	1,1	1,7	0,5	0,8	1,5	11,6	11,3	10,8

Извор: European Economic Forecast, Autumn 2014., European Commission

У наредној табели је дат преглед пројекција Европске комисије за основне макроекономске показатеље значајнијих спољнотрговинских партнера Републике Српске. Према пројекцијама за 2015. годину, очекује се постепени раст привредних активности: Словенија 1,7%, Аустрија 1,2%, Њемачка 1,1%, Италија 0,6%, Хрватска 0,2% и Србија 0%. Претпоставља се да ће кретања у посматраним земљама имати утицаја и на привредна кретања у Републици Српској.

Табела 2.3: Преглед основних макроекономских параметара за земље значајније спољнотрговинске partnere Републике Српске

		2013	2014	2015	2016
Реални раст БДП-а, у %	Италија	-1,9	-0,4	0,6	1,1
	Србија	2,6	-1	0	1,1
	Хрватска	-0,9	-0,7	0,2	1,1
	Њемачка	0,1	1,3	1,1	1,8
	Словенија	-1	2,4	1,7	2,5
	Аустрија	0,2	0,7	1,2	1,5
Инфлација (%)	Италија	1,3	0,2	0,5	2
	Србија	7,8	2,2	3,5	4,4
	Хрватска	2,3	0,2	0,6	1,1
	Њемачка	1,6	0,9	1,2	1,6
	Словенија	1,9	0,4	1	1,5
	Аустрија	2,1	1,5	1,7	1,8
Стопа незапослености (%)	Италија	12,2	12,6	12,6	12,4
	Србија	22,1	20,2	21,6	22
	Хрватска	17,3	17,7	17,7	17,3
	Њемачка	5,3	5,1	5,1	4,8
	Словенија	10,1	9,8	9,2	8,4
	Аустрија	4,9	5,3	5,4	5

Извор: European Economic Forecast, Autumn 2014, European Commission

Европска комисија истиче потребу да се у овој ситуацији дугорочно дјелује истовремено монетарном и фискалном политиком. Недавне одлуке ЕСВ требало би да побољшају расположивост кредитима у реалној економији. Поред тога, намјера је да се мобилисањем и јавних средстава на нивоу ЕУ подстичу приватне инвестиције у реалну економију. Потребне активности су идентификоване у препорукама ЕУ које су државе чланице усвојиле.

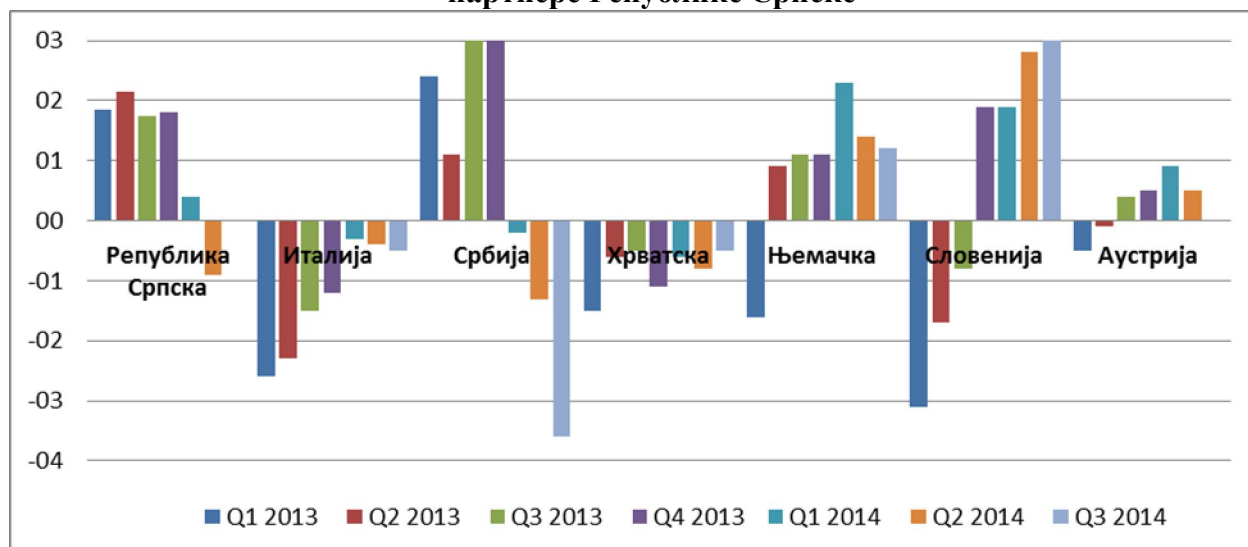
2.2. МАКРОЕКОНОМСКА КРЕТАЊА У РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ

Након раста привредне активности у 2013. години, када је реални раст БДП-а износио 1,9% (по кварталима: $Q_1 = 1,9\%$; $Q_2 = 2,2\%$; $Q_3 = 1,7\%$ и $Q_4 = 1,8\%$) и првог квартала 2014. године, са растом БДП-а од 0,4%, у другом кварталу је дошло до пада привредне активности са стопом реалног раста БДП-а од -0,9%. Овакво кретање великим дијелом узроковано је поплавама које су у другом кварталу 2014. године погодиле регион. До краја године очекује се стабилизација и процјена је да ће стопа реалног раста БДП-а у 2014. години износити 0,1%.

БДП Републике Српске у 2013. години износио је 8.761 мил. КМ. У структури БДП-а Републике Српске, у 2013. години, највеће учешће су имала подручја: Трговина на велико и мало (12,1%), Пољопривреда, шумарство и водопривреда (10,4%), Јавна управа и одбрана, обавезно социјално осигурање (9,9%) и Прерађивачка индустрија (8,7%). Највећи допринос реалном расту БДП-а дала су подручја: Пољопривреда, шумарство и водопривреда (1,1 п. п.), Прерађивачка индустрија (0,6 п. п.) и Информације и комуникације (0,2 п. п.).

У прва два квартала 2014. године, процијењени БДП износи 4.090 милиона КМ, и у односу на исти период претходне године, просјечна реална стопа раста је -0,25%. Структура БДП-а у овом периоду се није значајно мијењала, а на пад БДП-а је највише утицао пад у подручјима: Пољопривреда, шумарство и водопривреда, Вађење руда и камена и Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација. Подручје Пољопривреда, шумарство и водопривреда, које у структури БДП-а учествује са око 10%, имало је реалну стопу раста -3,4%, због лоших приноса узрокованих поплавама, али и због тога што је у прошлој години ово подручје остварило значајан раст.

Слика 2.1: Кретање кварталног БДП-а за земље најзначајније трговинске партнере Републике Српске

Извор: Републички завод за статистику Републике Српске и Eurostat

У претходном графикану дато је поређење кретања кварталних стопа раста БДП-а у земљама у које се пласира више од половине извоза Републике Српске. Може се видјети да је, иако су Италија, Хрватска и Словенија имале негативне стопе раста у 2013. години, тренд кретања кварталних стопа БДП-а био растући у већини земаља. У прва три квартала 2014. године, кретање кварталних стопа БДП-а има опадајући тренд, осим у Словенији гдје квартални БДП расте. Такође, Република Српска и Србија биљеже значајнији пад кварталног БДП-а у 2014. години што се може повезати са последицама поплава које су задесиле регион у другом кварталу 2014. године.

У 2013. години у Републици Српској забиљежена је просјечна стопа инфлације од 0%. У току 2014. године долази до дефлаторних кретања, тако да у периоду јануар–октобар стопа дефлације износи 1,3%. Највећи пад цијена забиљежен је у одјељцима: Обућа и одјећа (-7%), Храна и безалкохолна пића (-3,3%), те у одјељку Намјештај, покућство и редовно одржавање (-1,4%). Процјењује се да ће у 2014. години годишња стопа дефлације износити 1,1%, док пројекција инфлације за 2015. годину износи 0,7%.

У 2013. години дошло је до повећања физичког обима индустријске производње за 4,1% у односу на претходну годину, као резултат раста у сва три подручја: Вађење руда и камена 4,4%, Прерађивачка индустрија 4,2% и Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом, паром 1,8%. У периоду јануар 2014 – октобар 2014. године, просјечна стопа раста индустријске производње у Републици Српској биљежи раст од 0,8% као резултат раста у подручју Прерађивачка индустрија од 5,4% и смањења у подручјима: Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација за -0,5%, и Вађење руда и камена за -2,8%. Код производње електричне енергије треба имати у виду да је у 2013. години остварена рекордна производња, као резултат добрих хидрометеоролошких прилика и добре погонске спремности електрана, те је премашен план за 4%. Остварена производња електричне енергије у 2014. години је у складу са планом.

У 2013. години забиљежено је повећање извоза од 9,7% и увоза за 1,6% у односу на претходну годину. У периоду јануар 2014 – октобар 2014. године, у односу на исти период прошле године, Република Српска биљежи повећање обима спољнотрговинске размјене за 8,1%, као резултат повећања извоза за 6% и увоза за 9,3%, највећим дијелом за потребе прерађивачке индустрије. Покривеност увоза извозом за десет мјесеци 2014. године износи 55,7%. На повећање увоза у највећој мјери утицало је повећање увоза машина и транспортних средстава, док је на повећање извоза у највећој мјери утицало повећање извоза нафтних уља и уља добијених од битуменских минерала и обрађеног дрвета.

У Републици Српској, као и у другим земљама у окружењу, остаје проблем незапослености. Анкетна стопа незапослености у Републици Српској у 2014. години је 25,7%, што је за 1,3 п. п. мање у односу на 2013. годину. У поређењу са претходном годином, број незапослених лица у Републици Српској има опадајући тренд. У октобру 2014. године било је 142.825 незапослених лица, што је мање за 4,1% у односу на октобар 2013. године, односно за 6% мање у односу на исти мјесец 2012. године. Посматрајући земље у окружењу, према процјенама ММФ-а за 2014. и 2015. годину, у Србији и Хрватској незапосленост се благо повећава, док се у Словенији и Македонији очекује смањење незапослености. За БиХ се процјењује да ће се стопа незапослености наставити смањивати, тако да пројекција за 2014. годину износи 25,5%, а за 2015. годину 24,5%.

Анкетна стопа запослености у Републици Српској повећана је са 34,6% у 2013. на 34,9% у 2014. години. У 2014. години, у Републици Српској је просјечан број запослених износио 240.146 лица², што је за 0,6% више него у 2013. години. У септембру 2014. било је 240.305 запослених лица, што је за 1,3% више у односу на број запослених из марта 2014. године.

Просјечна нето плата у Републици Српској у периоду јануар 2014 – октобар 2014. године износила је 824 КМ, што је за 2% више у односу на просјечну нето плату исплаћену у 2013. години, која је износила 808 КМ.

Јавни дуг Републике Српске, који обухвата унутрашњи и спољни дуг буџета Републике, унутрашњи и спољни дуг јединица локалне самоуправе, те унутрашњи дуг ванбуџетских фондова и Клиничког центра Бања Лука на дан 31. децембар 2013. године износио је 3.792,8 милиона КМ, док је процјена за крај 2014. године – 4.038,7 милиона КМ.

---

² Број запослених израчунат је као просјек марта и септембра 2014. године, с обзиром на то да Републички завод за статистику РС два пута годишње (март и септембар) објављује податке о броју запослених.

Укупан дуг Републике Српске, који поред јавног дуга обухвата и спољни дуг јавних предузећа и ИРБРС, на дан 31. децембар 2013. године износио је 4.704,7 милиона КМ, док је процјена за крај 2014. године – 5.078,3 милиона КМ.

Табела 2.4. Укупан и јавни дуг Републике Српске на дан 31. децембар 2013. и процјена за 2014. годину

Стање дуга	31. 12. 2013.	крај 2014.	Индекс	31. 12. 2013.	крај 2014.
	у милионима КМ			% у укупном дугу	
1 Спољни дуг:	2.675,4	2.929,9	109,5	56,9%	57,7%
1.1. Републике Српске (буџета) ³	1.715,3	1.829,6	106,7	36,5%	36%
1.2. јединица локалне самоуправе	48,2	60,7	125,8	1%	1,2%
1.3. јавних предузећа и ИРБ-а	911,9	1.039,6	114	19,4%	20,5%
2 Унутрашњи дуг:	2.029,3	2.148,4	105,9	43,1%	42,3%
2.1. Републике Српске (буџета)	1.405,7	1.529,8	108,8	29,9%	30,1%
2.2. јединица локалне самоуправе	345,9	339,2	98	7,4%	6,7%
2.3. фондова социјалне сигурности и КБЦ	277,6	279,5	100,7	5,9%	5,5%
3 Дуг Републике Српске (буџета) (1.1. + 2.1)	3.121	3.359,3	107,6	66,3%	66,2%
4 Дуг јединица локалне самоуправе (1.2. + 2.2)	394,1	399,8	101,4	8,4%	7,9%
5 Дуг фондова социјалне сигурности и КБЦ (2.3)	277,6	279,5	100,7	5,9%	5,5%
6 Дуг јавних предузећа и ИРБ (1.3)	911,9	1.039,6	114	19,4%	20,5%
7 ЈАВНИ ДУГ (3 + 4 + 5)	3.792,8	4.038,7	106,5	80,6%	79,5%
8 УКУПАН ДУГ (3 + 4 + 5 + 6)	4.704,7	5.078,3	107,9	100%	100%

Извор: Министарство финансија Републике Српске

Према томе, учешће јавног дуга у БДП-у на крају 2014. године износиће 45,8% БДП-а (Слика 2.2), док ће укупан дуг Републике Српске износити 57,9%⁴ БДП-а, што је испод законом прописане границе, као и испод критеријума из Мастрихта. Ако погледамо на којим позицијама је дошло до значајнијег раста дуга у 2014. години у односу на 2013. годину, видимо да је то спољни дуг јединица локалне самоуправе, јавних предузећа и ИРБРС, што значи да су основни разлози задужења у 2014. години били инвестициона активност јединица локалне самоуправе, јавних предузећа и подршка привреди преко ИРБРС. Према процјенама Министарства финансија Републике Српске, учешће јавног дуга у БДП-у у Републици Српској у 2015. години ће износити 46,4%⁵ БДП-а.

Наредна слика приказује кретање учешћа дуга као % БДП-а Републике Српске, у периоду 2004–2014. година.

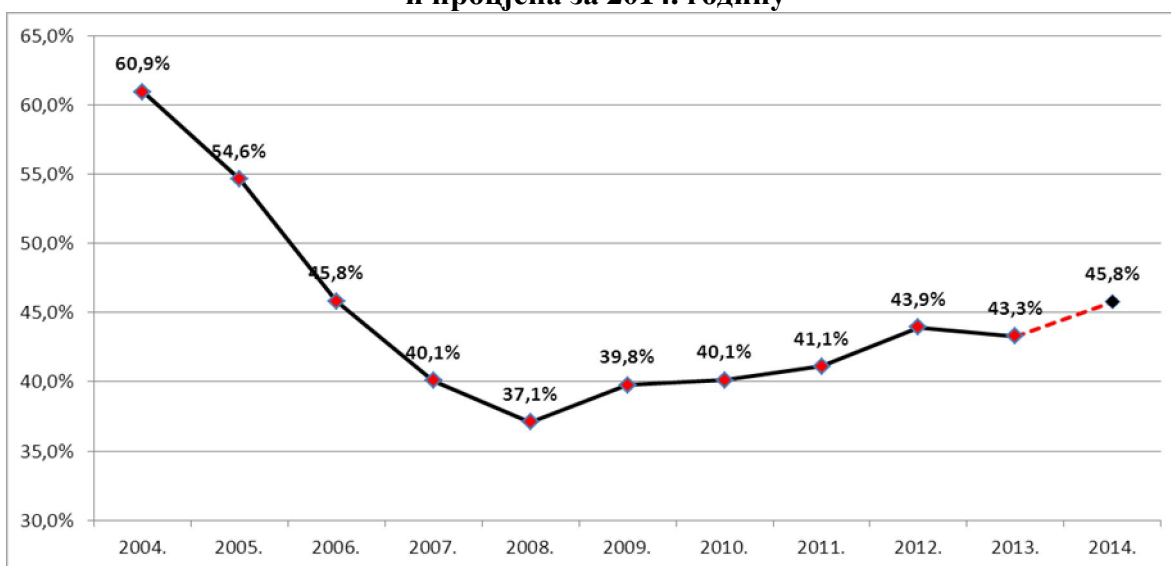
³ У процјенама стања спољног дуга Републике Српске (буџета) за крај 2014. године укључени су кредити намијењени за финансирање санације штете из Јединственог регистра штета.

⁴ У процјенама индикатора за јавни (45,8% БДП-а) и укупан дуг (57,9% БДП-а) за 2014. годину нису укључени кредити намијењени за финансирање санације штете из Јединственог регистра штета – по Закону о задуживању, дугу и гаранцијама Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, бр. 71/12 и 52/14) они се изузимају из ограничења која су прописана за укупан (60%) и јавни дуг Републике Српске (55%).

⁵ Исто као под 2.

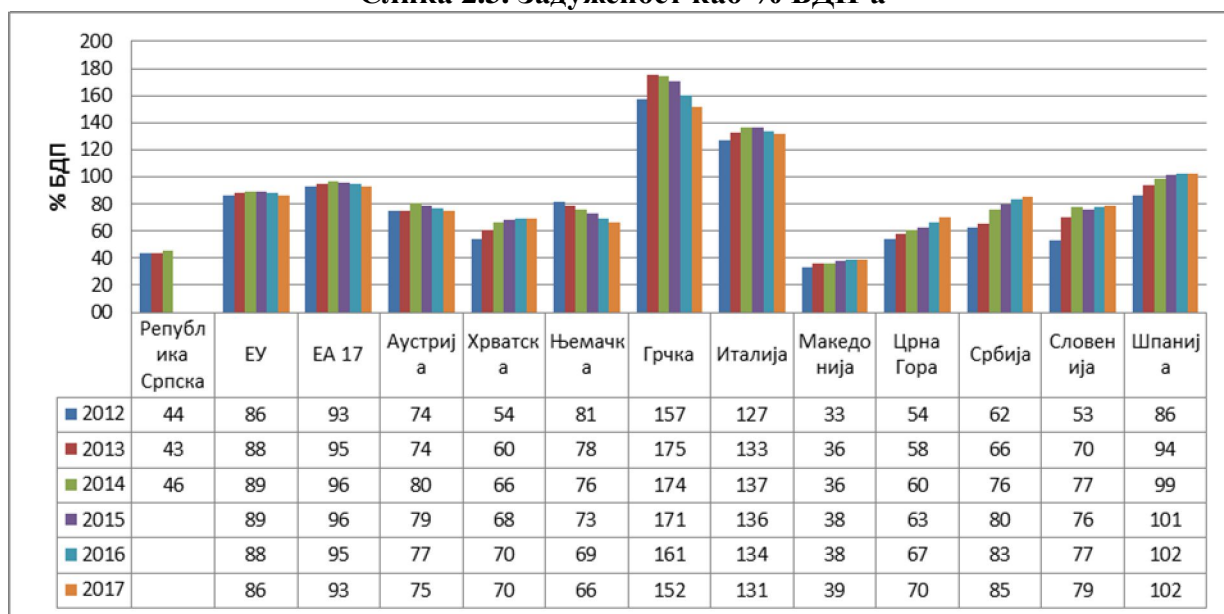
Слика 2.2. Јавни дуг Републике Српске (% БДП-а) у периоду 2004–2013. година и процјена за 2014. годину

Извор: Министарство финансија Републике Српске

Циљеви управљања дугом у наредном периоду су: обезбјеђење финансирања потребног за функционисање Владе, обезбјеђење финансирања потребног за развој инфраструктуре и здравства, као и санирање посљедица и заштита од поплава Републике Српске, прибављање средстава уз минимални ризик и трошак, имајући у виду ограниченост финансијских извора, као и потребу јачања и проширивања домаћег тржишта хартија од вриједности.

Слика 2.3. Задуженост као % БДП-а

Извор: ММФ, Република Српска – Министарство финансија Републике Српске (2015, 2016, 2017 – процјена)

* Подаци се односе на јавни дуг ради упоредивости са подацима ММФ-а.

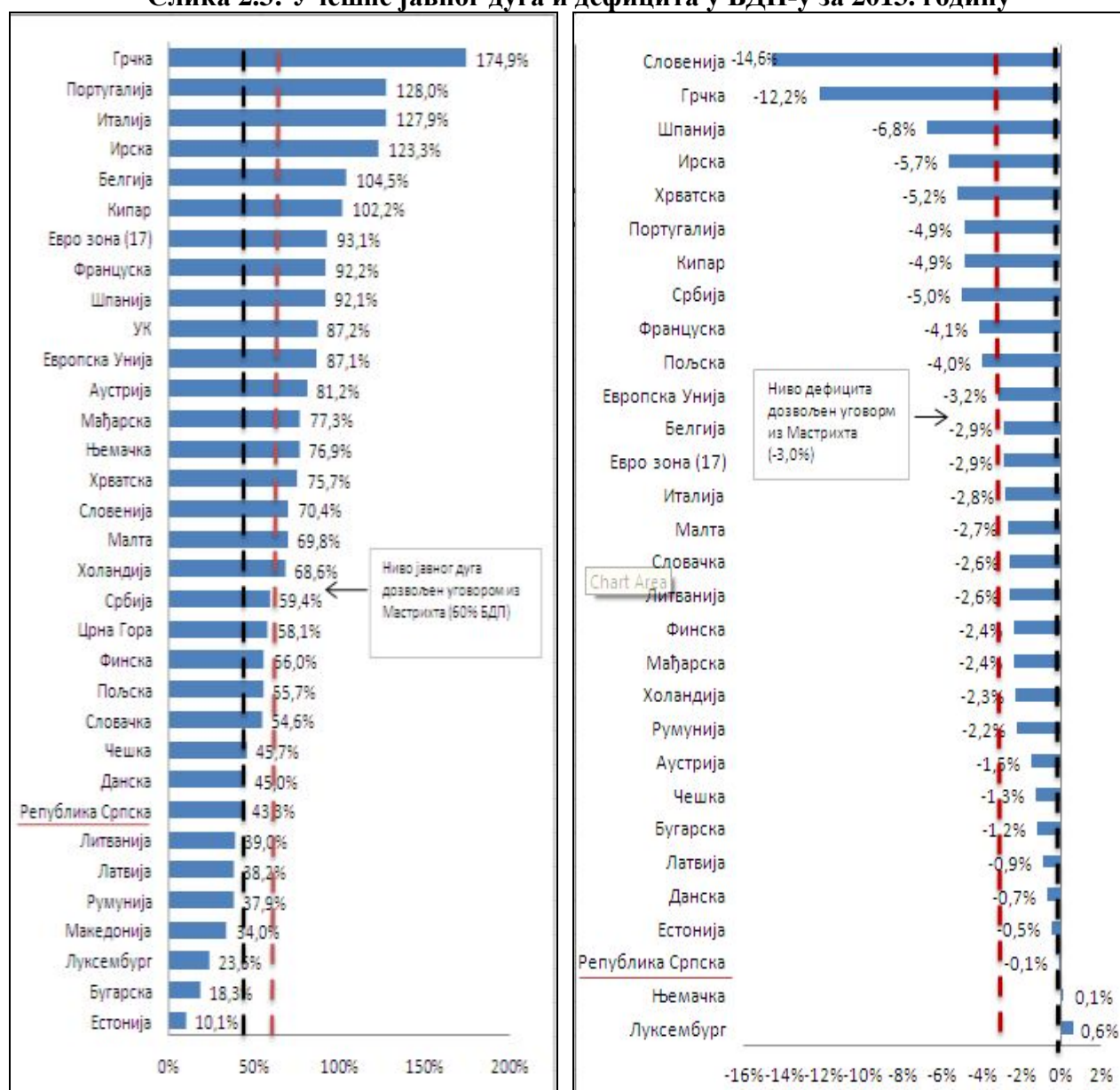
Према процјенама ММФ-а, задуженост земаља у окружењу (Србија, Хрватска, Словенија, Македонија и Црна Гора) има тенденцију раста. Истовремено, задуженост већине земаља ЕУ се повећава у периоду 2012–2014. година, док би у периоду 2015–2017. година

требало доћи до постепеног смањења процента укупне задужености у БДП-у. Тако је процијењено учешће дуга у БДП-у за 2015. годину у ЕУ 88,9%, Еврозона 96,1%, Србија 79,6%, Словенија 75,6%, Хрватска 68,5%, Аустрија 78,6%, Њемачка 72,5% и Италија 136,4%. Треба подсетити да, према критеријумима из Мастрихта, којима су дефинисани услови које земље морају испунити да би могле постати чланице Европске монетарне уније, одређена је граница јавног дуга од 60% БДП-а.

Поред критеријума у вези са дугом, критеријуми из Мастрихта прате и буџетски дефицит. Ниво дефицита дозвољен уговором из Мастрихта је 3% БДП-а. Дефицит у земљама ЕУ у 2013. години износио је -3,2% БДП-а. Очекује се да ће на основу мјера фискалне консолидације, заједно са очекиваним постепеним економским опоравком, услиједити даљи пад дефицита током 2014. и 2015. године, на ниво од -2,6% и -2,5% БДП-а респективно.

У прегледу учешћа јавног дуга и дефицита у БДП-у, који слиједи, обрачун дефицита за Републику Српску је усклађен и упоредив са подацима осталих земаља. Тако је у 2013. години остварен дефицит од -0,1% БДП-а.

Слика 2.3: Учешће јавног дуга и дефицита у БДП-у за 2013. годину

Извор: European Economic Forecast, Autumn 2014, објављено у новембру 2014.

3. РЕФОРМСКЕ ОБЛАСТИ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ У 2015. ГОДИНИ

Основни програмски циљ Републике Српске јесте одувијек био јака, стабилна, демократска и просперитетна Република Српска, са надлежностима које су јој верификоване Дејтонским споразумом, отворена према свијету и институцијама које могу да одговоре потребама свих њених грађана. На основу јасног програмског циља, детаљне анализе стања по свим областима, те Програма рада нове Владе за период 2014–2018. година, кључне реформске области Владе Републике Српске за 2015. годину су:

- 1) опоравак привреде и нови привредни раст,
- 2) реформа јавног сектора,
- 3) фискална консолидација,
- 4) очување социјалне сигурности и
- 5) европски пут Републике Српске.

4. ПРОЈЕКЦИЈЕ МАКРОЕКОНОМСКИХ ПОКАЗАТЕЉА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

У наставку ће бити дата пројекција макроекономских показатеља Републике Српске, а након тога кључне секторске политике Владе Републике Српске у 2015. години, које ће омогућити реализацију циљева Економске политике Републике Српске за 2015. годину по свакој од реформских области, које су претходно дефинисане.

Табела 4.1: Пројекције макроекономских показатеља Републике Српске

ПРОИЗВОДНА МЕТОДА	2010	2011	2012	2013	2014	2015
БДП у милионима КМ – номинални	8.318	8.682	8.585	8.761	8.609	8.793
Број становника – у милионима	1,43	1,43	1,43	1,42	1,41	1,40
БДП по становнику у КМ	5.805	6.073	6.006	6.186	6.105	6.265
% раста БДП-а, номинално	1%	4,4%	-1,1%	2%	-1,7%	2,1%
БДП дефлатор (%)	0,2%	3,5%	0%	-0,8%	-1,8%	0,2%
% раста БДП-а, реално	0,8%	0,8%	-1,1%	1,9%	0,1%	1,9%
Инфлација – годишња стопа	2,5%	3,9%	2,1%	0%	-1,1%	0,7%
Просјечне нето плате у КМ	784	809	818	808	825	837
Увоз у милионима КМ	4.053	4.578	4.488	4.552	4.999	5.137
Раст увоза у %	13,6%	13%	-2%	1,4%	9,8%	2,8%
Извоз у милионима КМ	2.178	2.561	2.375	2.588	2.732	2.927
Раст извоза у %	30,2%	17,6%	-7,3%	9%	5,5%	7,3%
Покривеност увоза извозом у %	53,7%	55,9%	52,9%	56,9%	54,6%	57%
Стопа незапослености %	23,6%	24,5%	25,6%	27%	25,7%	25,4%

Извор: Републички завод за статистику Републике Српске и процјене Министарства финансија Републике Српске

Пројекција макроекономских показатеља Републике Српске за 2015. годину извршена је на основу њихових кретања у претходном периоду, претпоставки о привредном расту главних спољнотрговинских партнера, усвојених и планираних политика Владе, макроекономских пројекција међународних финансијских институција, те циљева и политика Владе Републике Српске за 2015. годину.

Након позитивних стопа раста привреде Републике Српске у 2013. години (1,9%) и првом кварталу 2014. године (0,4%), у другом кварталу је дошло до пада привредне активности (-0,9%) углавном узроковано великим поплавама које су задесиле регион. Иако постоје прелиминарне процјене штете⁶ (Република Српска 1,9 милијарди КМ, ФБиХ 2,03 милијарди КМ, Дистрикт Брчко 0,6 милијарди КМ), штета и губици од поплава и клизишта узрокованих обилним падавинама се још процјењују. Тешко је оцијенити ефекте на економску активност и дугорочни економски потенцијал. У периоду април–август индустријска производња забиљежила је пад, док је у септембру и октобру остварен значајан раст од 9,1% и 6,6% респективно. Очекују се инвестиције Владе у оквиру могућности, а у сврху санирања штете на инфраструктури у угроженим подручјима.

Имајући у виду све наведено, може се рећи да су процјене за 2014. и 2015. годину опрезне. За 2014. годину, процјена је да ће БДП ипак бити позитиван и износити 0,1%. У 2015. години се очекује опоравак привредне активности и раст БДП-а од 1,9%, чему ће допринијети повећање извоза кроз повећање иностране тражње, услјед опоравка у земљама које су најважнији спољнотрговински партнери Републике Српске, те значајна инвестициона улагања. Иако су се, након периода опадања, цијене хране на свјетском тржишту стабилизовале, дефлаторни притисци још трају, тако да је пројектована негативна стопа инфлације за 2014. годину од -1,1%. У 2015. години, очекује се блага инфлација од 0,7%. У складу са пројектованим растом привредне активности, очекује се наставак позитивног тренда на тржишту рада и смањење стопе незапослености за 0,3 п. п., тако да ће у 2015. години стопа незапослености износити 25,4%. Такође, се очекује раст просјечне плате од 1,5%.

5. ПОЛИТИКЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ У 2015. ГОДИНИ ПО ОБЛАСТИМА РЕФОРМЕ

Реализацијом планираних циљева и политика у 2015. години по свакој од кључних реформских области изградићемо ефикаснију и ефективнију јавну управу, која ће пружати квалитетније и брже услуге грађанима, уз нижу „цијену коштања“. Додатном фискалном дисциплином, кроз унапређивање процеса наплате свих јавних прихода, те појачаном контролом трошења јавних средстава, извршићемо уштеде у јавној потрошњи, с циљем обезбјеђења додатних извора за подршку привреди. Новом политиком задужења дефинисаћемо приоритетне области које ће бити подржаване кредитним аранжманима, са циљем да инвестирамо искључиво у пројекте који ће доприносити убрзавању привредног раста Републике Српске. Додатну подршку привреди и повећању запослености у реалном сектору обезбиједићемо растерећењем привреде, укидањем парафискалних давања, те растерећењем обавеза на рад на новозапослене раднике. Уједно, реформама на тржишту рада, новим Законом о раду и новим Законом о државним службеницима, омогућићемо већу флексибилност на тржишту рада, што ће у значајној мјери повећати продуктивност рада у свим областима. Борба против криминала и корупције, у свим областима, биће свакако приоритет у раду Владе. У циљу унапређивања система високог образовања, који је ослонац сваког друштва, извршићемо рангирање високошколских установа у Републици Српској, те поштрити критеријуме приликом избора у наставничка и сарадничка звања. Када је ријеч о Европском путу Републике Српске, поновићемо наше јасне политике које се тичу спровођења пресуде Европског суда за људска права у случају „Сејдић и Финци“, те успостављања механизма координације у оквиру ЕУ интеграција у БиХ. Засигурно,

⁶ Извјештај о процјени штете и губитака који је сачинио тим ЕУ, УН и WB.

популација пензионера, борачких категорија, те омладина имаће посебно мјесто у програму рада Владе у наредном периоду.

На тај начин, обезбиједићемо додатну економску, фискалну и финансијску стабилност Републике Српске, радити на дугорочном побољшању положаја свих категорија друштва, те посебан акценат ставити на борбу против криминала и корупције. Кредибилан план реформи који ћемо спровести у наредној години, довешће до снажнијег покретања привредне активности на бази повећања инвестиција, извоза и запошљавања.

У наставку ћемо дати преглед кључних циљева, те политика у 2015. години, по свакој од наведених кључних реформских области. Уз помоћ датих политика и мјера спровешћемо планирано фискално и структурно прилагођавање, стварајући основе за бржи привредни раст, те повећање запослености и стандарда становништва. Сигурно је да ће поједине политике на путу до нашег основног програмског циља, краткорочно посматрано, бити веома рестриктивне. Међутим, морамо бити свјесни и одговорни да пут до тог циља није увијек једноставан. Стопа реалног привредног рада биће мјера успеха Владе Републике Српске.

5.1. ОПОРАВАК ПРИВРЕДЕ И НОВИ ПРИВРЕДНИ РАСТ

Политика опоравка привреде и нови привредни раст засниваће се на сљедећим циљевима:

- 1. позитиван привредни раст,**
- 2. побољшање конкурентности и ликвидности привреде и**
- 3. повећање броја запослених.**

Реализација наведених циљева извршиће се растерећењем привреде, стварањем повољнијих услова за пословање, те реформом тржишта рада, што ће омогућити веће запошљавање и већи привредни раст који није циљ сам по себи, већ основа за бољи животни стандард грађана. Стопе привредног раста које смо остваривали у годинама кризе нису биле довољне да би то имало позитиван ефекат на грађане и привреду Српске. Свјесни смо да ће спровођење мјера за опоравак и нови раст привреде бити најважнији и најтежи задатак нове Владе. Међутим, без привредног раста дугорочно нећемо успјети у потпуности консолидовати јавне финансије, нити спровести реформу јавног сектора.

Стимулативна пореска политика, растерећењем и побољшањем ликвидности привреде

Треба прије свега истаћи да и у 2015. години Влада намјерава задржати стимулативну пореску политику, тј. најниже пореске стопе у домену опорезивања имовине и доходака грађана и привредних субјеката.

Растерећење привреде омогућићемо првенствено растерећењем обавеза на рад за новозапослене раднике на одређени временски период. На тај начин очекујемо да мотивишемо предузећа да запосле нову радну снагу.

У 2015. години ћемо урадити свеобухватну анализу пореског система и учешћа пореских прихода у БДП-у, укључујући при томе помоћ експерата Европске комисије, Свјетске банке и Међународног монетарног фонда, са циљем креирања оптималног пореског оптерећења, да би и кроз тај вид дали подршку очекиваном привредном расту, повећању запослености и економском развоју Републике Српске. Посебна пажња ће бити посвећена изналажењу оптималног пореског оптерећења опорезивања рада (порез на доходак и обавезни доприноси). При спровођењу ових активности, свакако ће се водити рачуна о елиминисању последица пореске конкуренције у оквиру Босне и Херцеговине.

Дакле, у 2015. години Влада ће спровести активности на успостављању регистра свих фискалних и „парафискалних“ давања, у коме ће бити евидентирана сва давања која су регулисана законима, односно другим прописима, а представљају приход буџета Републике, општина и градова, фондова и других корисника јавних прихода доношењем Закона о пореском систему Републике Српске. Овај закон ће представљати правни основ за успостављање тог регистра у оквиру Министарства финансија, као и основ за јединствену контролу увођења, висине и врсте фискалних и парафискалних давања од Министарства финансија, што практично значи да неће бити могуће увести додатне обавезе, повећати постојеће или укинути неке обавезе без сагласности Министарства финансија и одобрења Владе Републике Српске.

Са циљем растерећења привреде биће измијењен и Закон о административним таксама, на начин да ће сви облици јавних давања који по својој природи представљају административну таксу бити у овом пропису, што ће имати за посљедицу укидање других аката којима су прописана јавна давања (у облику накнаде), а у суштини представљају административну таксу. При томе ће се сагледати и висина сваке поједине административне таксе и одредити оптималан износ таксеног оптерећења у односу на услугу за коју се та такса плаћа.

У оквиру опорезивања добити правних лица, донијећемо нови Закон о порезу на добит којим ће се појаснити појам, облици и методе утврђивања трансферних цијена приликом утврђивања пореске основице пореза на добит, извршити дефинисање признавања расхода (или умањења прихода) у пореском билансу у односу на признате расходе у сврху финансијског извјештавања, признавање круских разлика у пореском билансу, одредити обим признавања резерви за лоше банкарске кредите и утврдити двије стопе пореза на добит. Стопа од 10% ће остати стопа пореза на добит, а стопа од 20% биће стопа пореза по одбитку за плаћања страним правним лицима. Овим повећањем надомјестиће се дио губитка прихода од укидања или смањења „парафискалних давања“. Прецизираће се и врсте услуга на које се плаћа порез по одбитку, а дефинисаће се и признавање у пореском билансу штете настале на сталној имовини и залихама пореског обвезника усљед дјеловања више силе.

У домену опорезивања дохотка физичких лица сагледаће се могућност увођења прогресивне стопе пореза на доходак (двије стопе или више стопа) и то на дио дохотка изнад одређеног прага на терет обвезника пореза на доходак, односно из његовог нето дохотка. Такође, овим законом извршиће се редефинисање пореских олакшица, и уколико је то оправдано, утврдити пореске олакшице у апсолутном износу. Дакле, измјенама Закона о порезу на доходак дефинисаће се начин утврђивања пореске основице пореза на капитални добитак. Исто тако, извршиће се измјене Закона на начин да се доходак физичких лица који се баве професионалним дјелатностима (адвокати, нотари, љекари и други), опорезује на праведнији начин.

У домену опорезивања непокретности у 2015. години, у сарадњи са Савезом општина и градова Републике Српске, с обзиром на неконзистентне политике локалних заједница приликом утврђивања поресих стопа на годишњем нивоу, утврдићемо јединствене пореске стопе за порез на непокретности за све локалне заједнице у Републици. Осим тога, неопходно је из свих аспеката размотрити могућност повољнијег пореског третмана непокретности које се користе директно у производне сврхе, као и повољнијег пореског третмана непокретности које су намијењене за даљу продају, односно непокретности које се у пословним књигама воде као залихе, у ограниченом периоду, као и дефинисати начин утврђивања почетне вриједности непокретности приликом утврђивања пореске основице.

С обзиром на то да је значајан број привредних субјеката у 2014. години поднио захтјев за измирење укупног пореског дуга до краја ове године, уз законску могућност отписа обрачунате камате, извршићемо измјену Закона о посебним начинима измирења пореског дуга и у првом полугодишту 2015. године, и привредним субјектима оставити ову

могућност. Такође, овим законом онемогућиће се пореским дужницима који су већ једном остварили право на одгођено плаћање пореског дуга, тзв. репрограм пореског дуга, да опет за тај исти дуг остваре то право.

Поред тога, донијећемо Закон о роковима измирења новчаних обавеза, у коме ћемо јасно прецизирати рокове плаћања обавеза, да би побољшали ликвидност привреде. Такође, са истим циљем, вршићемо примјену Закона о јединственом систему за мултилатералне компензације и цесије, који због веома захтјевних припремних активности није почео са реализацијом у 2014. години.

Када су у питању активности контролних органа, Пореска управа Републике Српске ће усмјерити своје активности на контролу пореза на доходак физичких лица и добит правних лица уз појачану примјену индиректних метода утврђивања пореске основице. Циљ овакве контроле је утврђивање дохотка и имовине који нису пријављени и њихово опорезивање. У примјени ове мјере акценат ће бити и на спровођењу „везаних контрола“ по принципу утврђивања „несразмјерног односа између дохотка и имовине“. Даље, додатно ће бити појачане активности Пореске управе у принудној наплати на начин да ће се повећати учешће мјера обезбјеђења у пореском поступку прије покретања поступка принудне наплате (забрана располагања имовином, средствима и слично) и примјена оних мјера принудне наплате којима ће се на најефикаснији начин наплатити порески дуг. Размотрићемо и могућност успостављања модела интегралног исплаћивања бруто плата, односно да се нето плата не може исплатити без истовремене уплате пореза и доприноса на ту плату.

Посредством Управног одбора Управе за индиректно опорезивање БиХ покренућемо иницијативу за измјене Закона о порезу на додату вриједност, с циљем продужења рока за плаћање ПДВ-а, у складу са захтјевима пословне заједнице. Уједно, Влада Републике Српске покренуће иницијативу за измјену Закона о административним таксама БиХ у правцу враћања износа административних такса за поступке индиректног опорезивања на претходно стање.

Покренућемо иницијативу у име Управног одбора Управе за индиректно опорезивање БиХ за поновно упућивање у процедуру Одлуке о привременој суспензији и привременом смањењу царинских стопа приликом увоза одређене робе за 2015. годину.

Побољшање конкурентности привреде Републике Српске

Стимулативном пореском политиком, уз додатне реформе на тржишту рада створићемо предуслове за побољшање конкурентности привреде Републике Српске. Поред тога, на захтјев пословне заједнице, извршићемо укидање опорезивања дивиденде, водећи при томе рачуна о избјегавању пореске конкуренције у Босни и Херцеговини. Такође, спровођење даљих активности на реализацији политике брендирања домаће производње, додатно ћемо допринијети побољшању конкурентности Републике Српске, а континуирано ћемо радити и на спровођењу кампање „Наше је боље“ у сарадњи са Привредном комором Републике Српске.

У циљу побољшања конкурентности у 2015. години значајнију пажњу ћемо посветити истраживачким пројектима који представљају заједничке активности научноистраживачких организација и пословног сектора. Односно, за повећање конкурентности веома је значајно наставити и интензивирати активности на подстицању програма истраживања, иновација и комерцијализације знања. Посебна пажња посветиће се и активностима на успостављању иновационог система, који треба да интегрише пословни сектор, научноистраживачки сектор, иноваторе и јавни сектор у ефикасну цјелину.

У 2015. години радиће се на стварању услова за формирање конзорцијума грађевинских компанија из Републике Српске и Републике Србије у циљу заједничког

наступа на трећим тржиштима или ангажовања на великим домаћим инфраструктурним и капиталним пројектима.

С обзиром на то да је један од предуслова за укидања административних баријера, али и обезбјеђења слободне трговине, заштите потрошача и повећања конкурентности домаће привреде, ефикасан систем инфраструктуре квалитета, у току 2015. године наставиће се активности на доношењу савремене техничке регулативе Републике Српске која ће се усаглашавати са техничким прописима ЕУ и европским поступцима стандардизације, метрологије, акредитације и оцјењивања усаглашености. У том смислу наставиће се са активностима унапређивања ефикасније комуникације и сарадње са свим институцијама инфраструктуре квалитета, привредним субјектима, сертификационим тијелима, лабораторијама, привредним коморама и сл.

Наставићемо са стварањем позитивног имиџа Републике Српске у свијету, као дестинације привлачне за туристичке доласке и инвестициона улагања, у односу на регионално окружење, да би омогућили повећање промета у угоститељству и повећања броја ноћења – долазака, али и продужења туристичке сезоне. Реализоваћемо активности на мапирању кључних дестинација, односно туристичких производа у сарадњи са Туристичким организацијама градова и општина. Наставићемо, у складу са расположивим средствима, да пружамо подршку приоритетним видовима туризма на начин да она одговарају тржишним захтјевима, а резултираће формирањем кључних туристичких производа и њиховом одговарајућом промоцијом да би се остварили позитивни директни или индиректни ефекти туристичке привреде у Републици Српској. Кључни критеријум приликом одређивања приоритетних области биће њихов утицај на привредни раст Републике Српске, посматрано кроз повећање броја ноћења и промета у угоститељству.

Легализација бесправно изграђених објеката представља стратешко одређење с обзиром на велики број бесправно изграђених објеката и чињеницу да у мају 2015. године истиче крајњи рок за подношење захтјева за легализацију, након чега престаје свака законска могућност за трајно рјешавање статуса ових објеката.

У циљу унапређивања регулаторног оквира у Републици Српској, а тиме и повећања конкурентности Републике Српске, биће настављене и додатно промовисане активности примјене методологије процјене утицаја прописа (RIA – Regulatory Impact Analysis).

Јавне инвестиције

Када је ријеч о политикама које ће имати за посљедицу нови привредни раст и повећање запослености, инвестиционе активности у привреди биће основни замајац. Енергетски сектор ће наставити да буде једна од кључних полуга економско-привредног развоја Републике Српске. Стога ће Влада пружати континурану подршку реализацији започетих енергетских пројеката. Изградња ТЕ Станари, и планирана изградња ТЕ Угљевик 3 тренутно представљају највеће инвестиције у региону. Наставиће се и реализација започетих пројеката у области хидроенергетике, попут изградње ХЕ Мрсово, ХЕ Дабар, ХЕ Улог, ХЕ Мрсово 3, те ХЕ Бочац 2. Само у 2015. години реално је очекивати завршетак изградње око 12 малих хидроелектрана и почетак изградње још десетак нових. У сфери осталих обновљивих извора енергије, у наредном периоду, пустићемо у функцију први вјетропарк у Републици Српској – Вјетропарк Трусуна.

У области саобраћајне инфраструктуре, уз изграђени ауто-пут Бања Лука – Градишка, завршићемо и изградњу ауто-пута Бања Лука – Добој. То су два приоритетна правца у оквиру пројекта „Изградње мреже ауто-путева у Републици Српској“ који нас повезују са европским коридорима, односно са западом и југоистоком Европе. Наш циљ остаје изградња моста на ријечи Сави код Градишке, али тај пројекат зависи од Хрватске, односно њене упућености на средства ЕУ. Поред тога, радићемо на изградњи ауто-пута на Коридору Vc,

који је један од најважнијих пројеката саобраћајне инфраструктуре у Југоисточној Европи. У оквиру пројекта изградње мреже ауто-путева у Републици Српској, воде се преговори са кинеским партнерима за изградњу ауто-пута на дионици Гламочани – Бања Лука – Мркоњић Град – Млиниште чиме се обезбјеђује наставак аутопута Градишка – Бања Лука у правцу југа.

У оквиру кључних капиталних инвестиција у здравственом сектору наставићемо пројекат Реконструкције и опремања Универзитетске болнице Клинички центар Бања Лука, и обезбједити средства за реализацију пројекта Изградње болнице у Добоју и Источном Сарајеву, те реконструкцију и санацију болница у Зворнику, Приједору и Требињу, наставак реализације Пројекта јачање здравственог сектора – кредит Свјетске банке и СЕВ-а – изградња, санација и опремање амбуланити породичне медицине у оквиру домова здравља у сљедећим градовима и општинама: Бања Лука, Градишка, Кнежево, Приједор, Добој, Брод, Петрово, Бијељина, Лопаре, Зворник – Осмаци, Братунац, Сребреница, Калиновик, Рудо и Невесиње.

У 2015. години интензивираћемо активности на реализацији мјера по пројекту хитне помоћи у заштити од поплава – санација ободних канала, насипа уз ријеку Саву и црпних станица, те заштита рушевних обала на водотоцима, а значајне инвестиционе активности спроводиће се и у вези са реализацијом пројекта водовода и канализације у Републици Српској.

Планирана је реализација пројекта унапређивања енергетске ефикасности у зградама јавних институција, који ће се финансирати из кредитних средстава Свјетске банке, а обухватиће реконструкцију објеката из области здравства и просвјете. Наставиће се и спровођење више пројеката из области заштите животне средине, чиме ће се створити услови за увођење европских стандарда у овој области.

Сви ови пројекти ће донијети више позитивних ефеката у смислу отварања нових радних мјеста, ангажовања домаће радне снаге, грађевинске оперативе и пратећих услужних дјелатности, те пуњења буџетских и ванбуџетских фондова.

Поред тога, у 2015. години усвојићемо и Приједлог измјена и допуна Просторног плана Републике Српске до 2025. године, чиме ћемо створити претпоставке за ефикаснију реализацију више инфраструктурних пројеката, искориштавања нових енергетских потенцијала и ресурса, што такође може подстаћи привредне и инвестиционе активности. Такође, интензивираћемо активности на спровођењу надоградње просторно-информационог система (ПИС), ради усклађивања и ажурирања података. Уједно, радићемо и детаљнију контролу израде планске документације на нивоу локалних самоуправа да би се увело више реда у ову област, те интензивирати активности на спровођењу нових и постојећих планова локалних заједница у постојећи ПИС, да би се употпунила јединствена база података о простору Републике Српске.

Реформа тржишта рада и побољшање економског и социјалног положаја радника

У области рада и запошљавањ, Влада Републике Српске ће дијалогом и сарадњом са социјалним партнерима радити на стварању повољног амбијента за привређивање, унапређивање колективног преговарања, остваривање и заштиту права запослених конвенционалним и алтернативним методама рјешавања спорова. Влада ће се борити за свако радно мјесто програмима подршке привреди или креативнијим програмима запошљавања, да би средства намијењена за ову сврху имала јасно прецизиран циљ, а резултати давања имали мјерљив учинак.

Уједно, Влада ће у сарадњи са Савезом синдиката Републике Српске и Унијом удружења послодаваца Републике Српске активно радити на повећању најниже плате, с циљем побољшања економског и социјалног положаја радника.

Када говоримо о реформама на тржишту рада извршићемо реформисање и иновирање правног оквира уређења области рада. Израдићемо и нови Закон о државним службеницима, да би се постигла већа ефикасност и одговорност администрације, али и већа флексибилност, између осталог, и када је ријеч о премјештају и мобилности радне снаге.

Увешћемо и институт бруто плате у одговарајућу законску регулативу, да би мотивисали и подстакли раднике да се брину за своју бруто плату, односно да буду заинтересовани и за уплату доприноса, јер ће им то бити основица за обрачун пензије, када испуне услове за пензионисање.

У циљу утврђивања реалне понуде радне снаге на тржишту рада, обезбиједићемо да се евиденције незапослених лица из Завода за запошљавање Републике Српске, који су на евиденцији због здравственог осигурања, воде у Фонду здравственог осигурања, јер не чине активну понуду радне снаге.

У складу са Споразумом о специјалним и паралелним везама са Републиком Србијом радиће се на међусобном признавању лиценци из области грађевинарства и просторног планирања, чиме ће се створити услови за рад наших стручњака на територији Србије.

Унапређивање стечајног поступка

Донијећемо нови Закон о стечајном поступку, којим ће се на другачији и ефикаснији начин уредити контрола и надзор над радом стечајних управника, а у циљу обезбјеђења услова за стварање доброг пословног амбијента и ефикасније спровођење стечајног поступка, као и ефикасније реорганизације привредних друштава и транспарентнијег намирања стечајних повјерилаца. Уједно, поштрићемо питање одговорности за све оне који својом неодговорношћу или неадекватним дјеловањем доведу предузеће пред стечај.

Уједно, Законом о судским таксама извршићемо смањење обавеза привредног друштва приликом отварања поступка стечаја или ликвидације, на ниво који одговара трошковима приликом регистрације привредних друштава.

Политике у пољопривреди

У оквиру секторских политика Владе, пољопривреда ће бити у врху приоритета, због могућности да се пољопривредном производњом најбрже и најефикасније искористе расположиви природни ресурси, створи нова вриједност и сировинска основа за развој индустрије и других привредних грана, али и зато што се развојем пољопривреде доприноси развоју руралних подручја. Развој сектора пољопривреде видимо кроз обезбјеђење стабилности дохотка и повећање обима, продуктивности, степена тржишности и финализације пољопривредне производње, ослањање на одрживо коришћење природних ресурса, и уравнотежен рурални развој.

Током 2015. године донијеће се Стратешки оквир за развој пољопривреде и руралних подручја до 2020. године, вишегодишњи буџетски оквир за реализацију мјера финансијске подршке аграрном и руралном развоју, те Закон о подстицајима, којим ће се утврдити главни правци усмјеравања средстава подршке за кориснике.

Наставиће се унапређивање модела финансирања развоја пољопривреде и руралних подручја заснована на три стуба: посебна кредитна линија зајмова ИРБ, кредитне линије за дугорочне и краткорочне пласмане у пољопривреди и средства подстицаја из текућег буџета. Осим наведена три стуба подршке, за финансирање развоја сектора користиће се и кредитна средства Свјетске банке и ИФАД-а, као и други међународни извори финансирања и донаторска средства (нарочито фондови ЕУ).

Фокус у реализацији буџетских извора финансирања ће бити на подстицању тржишно оријентисане примарне пољопривредне производње и прераде пољопривредних сировина, да

би се осигурао раст БДП-а. Значајнију новчану подршку ће имати регистрована пољопривредна газдинства која су тржишно оријентисана (пословни субјекти и комерцијална породична газдинства) и која представљају основне производне јединице у пољопривреди, генеришу запошљавање и стварају нову вриједност. Средства подршке дугорочном развоју усмјераваће се на наглашенију подршку инвестицијама у развој интензивне производње у сточарству, повртарству и воћарству, а у складу са вишегодишњим програмима развоја наведених сектора који ће бити донесени у наредној години.

Биће подржани сви облици удруживања и повезивања пољопривредних произвођача и других субјеката који доприносе унапређивању организације производње, откупа прераде и пласмана пољопривредних производа, као што су кластери, пољопривредне задруге и други облици удруживања. При томе ће се инсистирати на прецизнијем дефинисању статуса удружења пољопривредних произвођача, као и на изградњи савременог задругарства заснованог на међународним задружним принципима.

Наставиће се сарадња између институција Републике Српске и заједничких институција БиХ у области спољнотрговинског пословања и заштите домаће производње кроз иницирања и предлагања рјешења, а нарочито активирања расположивих заштитних мјера у оквиру ЦЕФТА и споразума са ЕУ.

Радиће се и даље на системском увезивању и координацији свих институција које раде у области пољопривреде, чиме ћемо обезбиједити успостављање функционалнијег аграрног система. У циљу интензивније примјене знања у области пољопривредне производње у наредном периоду ће се јачати функција пружања стручних услуга кроз савјетодавни, прогнозно-извјештајни и контролни рад, као и узгојно-селекцијски рад у сточарству.

Донијеће се Програм успостављања извјештајно-прогнозне службе Републике Српске у области заштите здравља биља, у циљу системске контроле штетних организама у биљној производњи. Наставиће се са јачањем капацитета и модернизацијом противградне превентиве на цијелом подручју Републике Српске.

У циљу унапређивања генетског материјала у сточарству, наставиће се успостављање репроцентра у свињарству и говедарству. Наставиће се са кадровским, материјалним и организационим јачањем специјалистичких институција у области ветеринарства и сточарства.

У оквиру реализације Програма производње сјеменског и садног материјала, наставиће се улагања у изградњу капацитета за дораду сјемена, производњу сертификованог садног материјала и развој пољопривреде у брдско-планинском подручју. У првом полугодишту 2015. године радиће се на завршној фази испуњавања услова за добијање дозволе за извоз кромпира на тржиште ЕУ и доношење тржишних стандарда за воће и поврће.

Приступиће се изради нових законских рјешења у области пољопривреде и земљишне политике и наставити контрола плодности пољопривредног земљишта комерцијалних газдинстава.

У прехранбеној индустрији приоритетно ће се радити на унапређивању пословног и инвестиционог амбијента и проналажењу стратешких партнера за ревитализацију капацитета који нису у функцији, инвестиција у агроиндустријске зоне, савремене велетржне центре и прерађивачке капацитете са крајњим циљем повезивања свих учесника у ланцу производње, прераде и робног промета на дугорочној основи.

У оквиру пројеката који се финансирају из кредитних средстава започеће изградња система за наводњавање на новоодабраним локацијама, наставиће се јачање институционалних капацитета у области пољопривреде и руралног развоја, изградња сеоске инфраструктуре, организационо јачање капацитета удружења пољопривредних произвођача

и задруга, извођење обука у области пољопривреде и руралног развоја, као и набавка робе за отклањање штете од поплава.

У области ветеринарства наставиће се редовне континуиране активности на превенцији, сузбијању и искорјењивања заразних болести, регистрацији и одобравању субјеката о пословању са храном, као и објеката који обављају ветеринарску дјелатност, јачању програма надзора и контроле квалитета хране анималног поријекла.

Појачаће се активности на едукацији и оспособљавању производних и прерађивачких јединица, у циљу осигурања функционалности свих елемената система сљедивости „од њиве до трпезе“, што ће уз изградњу система идентификације и обиљежавања животиња и започињање „нултог пописа“ говеда, резултирати акредитацијом фарми за извоз млијека у ЕУ. Интензивираће се отворена и брза комуникација између свих актера (ветеринарских организација, лабораторија, покрета потрошача, јавности), да би се обезбиједило повјерење и координација надзора и адекватан одговор на кризне ситуације.

У области водопривреде интензивираће се активности на реализацији мјера по Пројекту хитне помоћи и заштите од поплава, реализацијом појединачних пројеката у вези са санацијом и реконструкцијом: ободних канала, насипа уз ријеку Саву, црпних станица и заштитом рушевних обала на водотоцима.

Осим 134 мјере из кредита Европске инвестиционе банке (ЕИБ), реализоваће се и додатних шест мјера, као и наставак активности за реализацију дугорочних мјера из друге фазе. Завршиће се и реализација мјера хитне санације на водопривредним објектима на подручјима градова и општина које су захваћене поплавама током маја и августа 2014. по наредбама Републичког штаба за ванредне ситуације. Почеће се и са радовима на изградњи дринског насипа на ширем подручју града Бијељине, који се финансирају кроз ИДА кредитна средства Свјетске банке. Наставиће се и инвестиционе активности у области водоснабдијевања и санитацији у одабраним општинама из кредитне линије ЕИБ. Паралелно са инвестиционим активностима обезбиједиће се текуће и инвестиционо одржавање водопривредних објеката.

Активности у вези са заштитом вода, коришћењем вода и заштитом од вода одвијаће се у складу са Стратегијом интегралног управљања водама која ће бити донесена 2015. године, Студијом одрживог развоја иригационих система и Акционим планом за одрживо управљање поплавним ризиком у сливу ријеке Дунав.

Редовно ће се извршавати и преузете међународне обавезе према Дунавској (ICPDR-а) и Савској комисији.

У области шумарства, с циљем подршке привреди, наставиће се реализација мјера предвиђених Законом о шумама, стратешким документима и годишњим плановима производње. Успоставиће се чврсти односи између шумарства и финалне прераде дрвета, прије свега правовременим уговарањем расположивих количина дрвних сортимената на годишњем нивоу и дугорочније. Примјењиваће се повољнији начини пласмана дрвних сортимената путем одгођеног плаћања у зависности од степена финализације прерађивача.

Инвестиције у шумарству вршиће се изградњом и реконструкцијом шумских камионских и противпожарних путева, биолошким радовима, санацијом штете проузроковане бујицама и унапређивањем расадничке производње изградњом савремене линије за производњу контејнираних садница и то из средстава просте репродукције (10% вриједности реализованог етата) и средстава GEF-а. Интензивираће се коришћење шумске био-месе прилагођавањем законске регулативе и планирањем повољних површина шума за овај вид експлоатације.

Ради веће конкурентности прерађивачког сектора на међународном тржишту наставиће се активности на приближавању европским директивама о дрвету, примјеном принципа Уредбе донесене од Европске комисије.

Процедуром установљавања ловишта према намјени и уговарањем са будућим корисницима оствариваће се већи приходи у ловству.

Накнаде по основу продаје шумских дрвних сортимената, којим располажу локалне заједнице, користиће се за развој неразвијених подручја као значајан ресурс за укупан материјални и друштвени развој руралног подручја.

5.2. РЕФОРМА ЈАВНОГ СЕКТОРА

Реформа јавног сектора засниваће се на сљедећим циљевима:

- 1. ефикасна јавна управа и локална самоуправа,**
- 2. консолидован здравствени сектор,**
- 3. профитабилна јавна предузећа,**
- 4. стабилан финансијски сектор,**
- 5. ефикасно правосуђе и**
- 6. квалитетно образовање.**

С тим у вези, значајно ћемо побољшати ефикасност рада јавног сектора, а проблеми су нарочито изражени у правосуђу и другим институцијама које се баве имовинским и уговорним односима у привреди. Поред тога, висок степен неефикасности постоји у раду појединих јавних предузећа. Реформа јавног сектора подразумијева успостављање ефикасније и ефективније јавне управе, што доводи до уштеда у јавној потрошњи, а тиме и боље алокације јавних средстава. Ефикасност јавног сектора може се побољшати или смањењем трошкова или повећањем квалитета и обима јавних услуга, а обоје је важно за успјех фискалне консолидације у свакој земљи. Од реформе јавног сектора зависи унапређивање привредног амбијента, јер без ефикасних административних и правосудних органа и доброг образовања, није могућ ни привредни, ни друштвени напредак.

Реформа Владе и републичке управе

Реформама Владе и републичке управе извршићемо боље позиционирање ресора у оквиру Владе Републике Српске, који ће омогућити ефикасније и брже спровођење реформи појединих области. На тај начин извршићемо бољу алокацију ресурса у јавном сектору, укидајући нефункционалне агенције, те републичке управе и републичке управне организације, а уједно и формирајући ресоре Владе који ће бити директније везани за области које су приоритет Владе у наредном периоду. С циљем смањења трошкова јавне управе, те успостављања ефикасне и ефективне јавне администрације, наставићемо активности на успостављању професионалне јавне управе, која је у служби и грађана, али и Владе. С тим у вези, у наредном периоду, сачинићемо анализу и извршити класификацију радних мјеста у структурама државне службе, те сачинити стандардизоване описе послова сваког радног мјеста и са тим ускладити систематизацију, ојачати капацитете за управљање људским потенцијалима у свим органима државне службе, модернизовати процес рада, јачати одговорности запослених у републичким органима управе, те унаприједити рад управне инспекције.

Да би унаприједили политике сваког ресора, извршићемо систематизацију секторских стратегија, њихово ревидирање и сачинити преглед реализације акционих планова, да би у наредном периоду приступили израдама нових стратегија и акционих планова, које ће укључити кључне реформе у свакој од секторских области.

Реформа локалне самоуправе

Основни проблеми са којима се сусрећу јединице локалне самоуправе огледају се првенствено у вишку запослених, јер је број запослених у јединицама локалне самоуправе у посљедње три године повећан за више од 10%. Поред тога, у тај број нису укључени волонтери, који су у појединим јединицама локалне самоуправе бројнији од броја стално запослених. Такође, код неких јединица локалне самоуправе изражено је и кумулирање обавеза за неплаћене порезе и доприносе. С тим у вези, Влада Републике Српске ће у првих 60 дана, у сарадњи са Савезом општина и градова, донијети правни оквир којим ће јасно дефинисати максималан број запослених за сваку јединицу локалне самоуправе у складу са нормативима.

Поред проблема са бројем запослених, јединице локалне самоуправе се суочавају и са проблемом задужености, јер су поједине јединице локалне самоуправе већ прешле праг задужености, на чијем рјешавању ће Влада радити у сарадњи са Савезом општина и градова у 2015. години.

Такође, у 2015. години приступићемо изради новог стратешког развојног документа који ће дефинисати правце развоја локалне самоуправе у Републици Српској у периоду 2016–2020. година. Визија развоја подразумијеваће успостављање вишетипског концепта локалне самоуправе, испитивање могућности за даљу функционалну децентрализацију, развијање механизма међуопштинске сарадње, те јачање улоге мјесних заједница у локалној самоуправи. Поред тога, приступићемо свеобухватној анализи територијалне организације Републике Српске, а нарочито имајући у виду резултате пописа становништва, домаћинстава и станова 2013. године и иницијативе за оснивање нових јединица локалне самоуправе.

Реформа јавних предузећа

Реформама јавних предузећа желимо да успоставимо профитабилна предузећа, тражећи пуну одговорност органа управљања за постигнуте резултате. Уштедама кроз смањење броја запослених на оптималан ниво, те изједначавањем плата са платама запослених у јавној управи, отвориће се простор за додатна инвестициона улагања, те ефикасније и профитабилно пословање. Према томе, циљ нам је да обезбиједимо ефикасно управљање и успјешно пословање јавних предузећа да би остварили значајнију добит, која би била стављена у пуну функцију развоја привреде и Републике Српске.

Реформа здравственог сектора

Циљ промјена у здравственом сектору је да успоставимо систем одговорности у свакој јавној здравственој установи, те да сваки оснивач установе и њен руководилац носе пуну одговорност за рад и њено пословање, не умањујући квалитет услуге осигурањика. Када говоримо о примарној здравственој заштити, јасно је да Фонд здравственог осигурања само „купује“ услуге од домова здравља, чији су оснивачи и управљачи јединице локалне самоуправе, те да одговорност за нерационално запошљавање морају да носе јединице локалне самоуправе. Такође, када је ријеч о болничком сектору, ресорно министарство ће предузети активнију улогу у контроли рада болничког сектора, дајући сагласност на запошљавање само оног броја кадрова у болницама, колике су потребе становништва које живи на територији којој болница гравитира, док ће директори болница морати да постану свјесни да средства могу да добију само у оноликом износу колико су услуга извршили, не пребацујући терет на друге установе.

У циљу обезбјеђења додатних средстава за финансирање здравствене заштите, Влада Републике Српске је дала подршку за издвајање дијела средстава из акциза на дуван и

алкохол, као штетне производе који вишеструко повећавају ризик здравственог осигурања (због чешћег оболијевања оних који их конзумирају), и на томе ћемо инсистирати и у 2015. години, јер је доношење наведених законских рјешења у надлежности заједничких институција БиХ. Уједно, инсистираћемо на повећању обухвата становништва обавезним здравственим осигурањем, првенствено стављањем у везу субвенција у пољопривреди са уплатом доприноса.

Послије извршене детаљне анализе пословања, а посебно обавеза здравствених установа, биће предложене мјере и начин њиховог рјешавања. У том смислу, потребно је извршити реструктурирање кредитних задужења здравствених установа, репрограмирати доспјеле обавезе гдје је то могуће, предузети конкретне активности на усклађивању броја запослених здравствених радника и здравствених сарадника са стандардима и нормативима у здравству, ефектима рада и исказаним потребама, смањити број немедицинског кадра, појачати контролу и управљање трошковима, предузети мјере рационализације и штедње у свим здравственим установама јавног сектора и на свим нивоима и друго.

У циљу рјешавања наведених проблема, приступићемо рационализацији мреже јавних здравствених установа. Посебна пажња у 2015. години биће посвећена активностима на увођењу трезорског система пословања у здравствени сектор, да би се омогућила боља контрола трошења средстава. На тај начин, болнички сектор ће бити уведен у трезорски систем посредством ресорног министарства, док ће домови здравља бити увезани посредством трезора јединица локалне самоуправе, да би сваки ниво власти преузео пуну одговорност за фискалну одрживост система којим управља.

Стабилизација финансијске ситуације у Фонду здравственог осигурања Републике Српске ће се постићи, поред обезбјеђења додатних средстава за финансирање здравствене заштите, реструктурирањем обавеза, уз изналагање начина за додатне уштеде, као и промјене у организацији и раду Фонда, доношењем новог Закона о здравственом осигурању.

Према томе, кључне активности које ћемо реализовати у 2015. години ће се односити на консолидацију финансијске ситуације у здравству, побољшањем наплате доприноса, изналагањем додатних извора финансирања и рационализацијом трошкова. Извршићемо доградњу и иновирање нормативног оквира у смислу побољшања организације здравственог система и система обавезног осигурања, првенствено у смислу прецизнијег дефинисања обавеза и одговорности оснивача здравствених установа.

Приоритет ће бити рационализација организације здравствене службе с циљем да приоритет буде финансирање здравствене заштите, а не вишка запослених, нерационалне мреже и других нерационалности у здравственом сектору. С тим у вези, у првих 60 дана Влада ће донијети одлуку о броју запослених у јавним здравственим установама, прецизирајући јасно број медицинског и број немедицинског особља по свакој здравственој установи, у складу са нормативима. Након тога, Фонд здравственог осигурања ће предузети додатне активности на усавршавању модела уговарања и плаћања, те даљем развоју индикатора за оцјену ефикасности рада здравствених установа. Свим наведеним активностима Влада и Фонд здравственог осигурања ће радити на подизању нивоа одговорности свих учесника у здравственом систему.

Реформа финансијског сектора

Реформа финансијског сектора односиће се првенствено на обједињавање надзора финансијског сектора, са циљем ефикаснијих контрола од једног надзорног органа, у односу на садашња три, на укупном финансијском сектору. Поред тога, у 2015. години израдићемо нови Закон о банкама, у чијој изради ће се користити препоруке Базелског комитета, релевантних директива и регулатива Европске уније, те препоруке међународних финансијских институција (ММФ-а, ОЕЦД-а и слично). У процесу осавремењивања прописа,

посебна пажња биће посвећена: управљању ризицима банкарског пословања, унапређивању и јачању контролне функције Агенције за банкарство, са акцентом на развијање посебног режима системске и консолидоване супервизије, захтјевима за израду детаљних планова рјешавања проблема од самих банака, куповини и преузимању имовине и обавеза банака, поступку ликвидације банака, као и осталим битним питањима од значаја за рјешавање проблема у банкама. У циљу рјешавања лоше активе, предузећемо активности и створити законске претпоставке за реструктурирање проблематичних кредита, те продају и пренос потраживања по кредитима на друга правна лица.

Према Плану дјеловања у кризним ситуацијама, вршићемо оцјену економске оправданости и испуњености критеријума за предузимање одређених мјера предвиђених Планом, у циљу рјешавања идентификованих проблема у пословању појединачне банке и очувања стабилности финансијског сектора. Континуирано ћемо разматрати и пратити извршење активности предвиђених Планом, са посебним освртом на унапређивање законодавног оквира, праћење и размјену информација, предузимање мјера за опоравак системски значајних банака, анализу ефеката предузетих мјера и слично.

У складу са надлежностима утврђеним законом, Комитет за координацију надзора финансијског сектора Републике Српске пратиће стање у банкарском систему и осталим сегментима финансијског сектора, предлагати мјере ради очувања његове стабилности, као и предузимати активности у циљу јачања надзора над учесницима финансијског сектора, те раног откривања ризика на финансијском тржишту. Такође, Комитет ће наставити активности на унапређивању заштите права и интереса корисника финансијских услуга, као и њихове едукације.

Због неповољног стања у сегменту наплате кредитних потраживања које доводи до пораста кредитног ризика и кредитних губитака, те пада профитабилности, потребно је, и у наредном периоду ћемо инсистирати на капиталном јачању банака, стављању остварене добити у функцију повећања капитала, као и вршењу појачане контроле нивоа доспјелих потраживања, а посебно неквалитетних кредита.

Такође, припремићемо Стратегију управљања банкама у државном власништву, дефинишући јасне планове и излазне стратегије.

Опоравак тржишта хартија од вриједности првенствено је условљен опоравком и јачањем реалног сектора, стварањем повољног амбијента за привлачење домаћих и страних инвеститора, повећањем кредибилитета појединачних емитената, те континуираном едукацијом о предностима учествовања на тржишту хартија од вриједности, уз истовремено усклађивање са регулативом и праксама развијених тржишта, директивама Европске уније и међународним стандардима. Такође, наставићемо активности на усвајању Закона о измјенама и допунама Закона о инвестиционим фондовима, а који ће обезбиједити предуслове за трансформацију затворених инвестиционих фондова и афирмисање индустрије инвестиционих фондова у складу са међународном праксом.

У циљу даљег развоја сектора осигурања у Републици Српској и стварања регулаторних претпоставки за постепену либерализацију цијена у обавезним осигурањима у саобраћају, приступићемо измјенама и допунама Закона о друштвима за осигурање, у смислу прописивања мјера за ефикаснији надзор слободног одређивања премије, те извршити усклађивање минималног нивоа капиталних захтјева са релевантним директивама ЕУ. Такође, у 2015. години предузимаћемо активности у циљу развијања свијести о предностима осигурања имовине од природних непогода, те анализирати могућности и начин подстицања тражње за овом врстом осигурања у Републици Српској.

У 2015. години усвојићемо нову Стратегију развоја Инвестиционо-развојне банке Републике Српске и Стратегију развоја Гарантног фонда Републике Српске, смањујући трошкове и прилагођавајући њихову организациону структуру, са циљем да наведене

институције још јасније позиционирамо као главне ослонце привредног развоја Републике Српске.

Наиме, Инвестиционо-развојна банка Републике Српске је у претходном периоду, посебно у периоду кризе и послије кризе, била основни ослонац и подршка не само привредном, него и финансијском сектору Републике Српске. Међутим, сматрамо да је дошло вријеме да стратегију ИРБРС усмјеримо првенствено у правцу креирања фонда за почетни бизнис, који ће имати важну улогу у креирању предузетништва, омогућавајући првенствено младим људима са жељом и идејом за бизнис, да покрену посао и изврше самозапошљавање. Уједно, потребно је интензивније радити на реструктурирању портфеља гдје је ИРБРС мањински акционар, те убрзати приватизацију неприватизованог државног капитала. Нова стратегија ИРБРС захтијеваће и промјену организационе структуре ИРБРС, успостављајући једноставнију и ефикаснију организациону структуру, уз повећање одговорности запослених, те смањење трошкова. Уједно, унапређивање међународне сарадње ИРБРС са међународним финансијским институцијама биће један од веома важних задатака ИРБРС у наредном периоду.

Реформа правосуђа и борба против криминала и корупције

Због незадовољства радом правосудних институција на нивоу БиХ, као и начина њиховог успостављања, те рада Високог судског и тужилачког савјета, а уважавајући чињеницу да је Уставом Републике Српске судска власт утврђена као заокружена цјелина, чија је организација и надлежност регулисана законом, Република Српска учествује у Структуралном дијалогу у области правосуђа на основу споразума постигнутог између највиших представника власти из Републике Српске и ЕУ. Влада Републике Српске ће у оквиру Структуралног дијалога и у наредном периоду инсистирати на редефинисању мјеста и улоге Суда и Тужилаштва БиХ, као и Високог судског и тужилачког савјета посебно водећи рачуна о уставном уређењу и надлежностима Републике Српске. У том смислу Република Српска ће инсистирати на реорганизацији избора тужилаца, имајући у виду искуства земаља из окружења.

Треба истаћи да је реформа правосуђа шири појам и да ће се у оквиру тога интегрисати борба против криминала и корупције. Република Српска је исказала јасно одређење за борбу против организованог криминала и корупције, оснивањем Специјалног тужилаштва, Службе за сузбијање организованог криминалитета и корупције, Агенције за управљање одузетом имовином, те усвајањем Стратегије за борбу против корупције, као и Акционог плана за спровођење. Тиме је Република Српска, у складу са препорукама релевантних међународних тијела и конвенција (GRECO, UNCAC и др.) и стандардима из ЕУ поглавља 23 и 24, унаприједила и заокружила законодавни, стратешки и институционални оквир за борбу против организованог криминала и корупције.

У 2015. години, борба против корупције ће се конкретизовати спровођењем системских и секторских мјера и активности дефинисаних позитивним стратешким оквиром. Фокус превентивних активности ће бити израда антикорупционих планова, у форми плана интегритета. Биће донесене смјернице и модели за израду плана интегритета, те прецизно идентификовани сви обвезници њиховог доношења.

У области сузбијања корупције извршићемо компаративну анализу механизма за заштиту лица која пријављују корупцију, те предложити дјелотворна законска рјешења. Такође, инсистираћемо на побољшању сарадње између различитих субјеката антикорупционог система, а у правцу остварења садржајније и благовремене размјене података, као и координације активности. Посебно ћемо инсистирати на оптимизирању сарадње између полиције и тужилаштва, са циљем даљег унапређивања активности на

откривању, истраживању и указивање на кривична дјела, као и одузимању незаконито стечене имовине.

Поред борбе против корупције, за одржање стабилног безбједносног амбијента нужно је изнаћи адекватан и благовремен одговор на актуелне и антиципиране изворе угрожавања (у области сајбер безбједности, привредног криминалитета, тероризма, јавног реда, безбједности саобраћаја и друго). У правцу повећања спремности за управљање безбједносним ризицима генерисаним људским, техничким или природним фактором, додатно ћемо развити системе комуникације, планирања и руковођења.

У циљу реализације свих горенаведених активности, предузимаће се све потребне активности на стварању нужних претпоставки за несметан и самосталан рад свих субјеката антикорупционог и ширег безбједносног система, али ће се истовремено од њих захтијевати ангажовање у пуном капацитету и одговорност за конкретне резултате.

Реформа образовања

Образовање има кључну улогу у развоју сваког друштва и зато ће имати посебно истакнуто мјесто и у раду Владе Републике Српске у цијелом мандатну, па тако и у 2015. години. Сматрамо да само цјеловита реформа образовног система може донијети успјешне резултате, али за такву реформу није довољан само ангажман Владе, већ шире друштвене заједнице.

Када је ријеч о предшколском образовању, Влада Републике Српске ће наставити да обезбјеђује средства за укључивање што више дјеце у програм припреме пред полазак у школу и стварати претпоставке да предшколско образовање буде истински дио цјеловитог образовног система.

Основно и средње образовање најзначајнији су период у развоју дјетета и младог човјека и основа су успјешне припреме за рад и даље школовање. Образовни процес мора одговорити захтјевима времена у којем живимо. Зато се морају осавременили циљеви образовања и васпитања, утврдити адекватни стандарди у образовању и обезбиједити да стечено знање буде примјењиво. У овиру модернизације наставног процеса, Влада ће наставити да реализује пројекат увођења информатичке опреме у нашим школама. Уједно, обезбиједићемо континуирану анализу наставних програма у основним и средњим школама да би их прилагодили потребама савременог друштва и потребама будућих радника или студената, и у складу с тим обезбиједила адекватност броја предмета, обима градива, те изучаваних тема и области. У циљу смањења стопе незапослености, у области средњег и високог образовања, креираћемо уписну политику у сарадњи са социјалним партнерима и пословном заједницом, односно према потребама тржишта рада.

За успјешно високо образовање потребно је извршити више интервенција у овој области, али и реформисати основно и средње образовање. Високо образовање мора пред студенте поставити циљеве у складу са савременим друштвеним кретањима, потребама тржишта и развоја друштва, а то подразумијева и редефинисану улогу професора, као и самог студија. Новим Законом о високом образовању још више ћемо приближити наше високо образовање европском и вратити га на колосијек успјешних и провјерених вриједности. Закон ће унаприједити аутономију високошколских установа, али и повећати друштвену одговорност свих учесника у високом образовању, те ближе појаснити и унаприједити рјешења која се тичу тока студија и преноса ECTS бодова, руковођења високошколским установама и статуса академског особља, лиценцирања студијских програма и извођења докторских студија. Подстицаћемо и унапређивање квалитета високог образовања, рангирањем високошколских установа у Републици Српској према индикаторима квалитета, поштрићемо критеријуме за лиценцирање студијских програма, укључујући и докторске студије, те увести обавезно релиценцирање. Ствараћемо услове да

наши универзитети буду заступљени на међународним ранг-листама, а уједно ћемо и пооштрирати критеријуме за избор у наставничка и сарадничка звања.

Приоритет Републике Српске у области научноистраживачке дјелатности и технолошког развоја је успостављање Центра за сциентометрију, са крајњим циљем индексирања домаћих научних публикација и скупова, те рангирања високошколских установа, научника и истраживача. У том циљу, као неопходна претпоставка успостављања Центра, у 2015. години се планира интензивна сарадња са научноистраживачким институцијама у Републици Српској у смислу дефинисања свих елемената оправданости оснивања јединственог центра, као и процјене његовог утицаја на квалитет научноистраживачког рада.

Када говоримо о сектору културе, Влада Републике Српске ће у 2015. години наставити другу фазу увођења информационо-библиотечног система којим се умрежава библиотечка дјелатност у народним и универзитетским библиотекама у Републици Српској. Такође, наставићемо реализацију треће фазе пројекта ЈУ Римски муниципалитет, кроз наставак истраживања, валоризацију и рестаурацију Римске виле, те отпочети активности на програму уређења ЈУ Спомен-подручја Доња Градина.

5.3. ФИСКАЛНА КОНСОЛИДАЦИЈА

Фискална консолидација засниваће се на следећим циљевима:

- 1. смањење јавне потрошње,**
- 2. побољшање наплате јавних прихода и**
- 3. ефикаснији рад контролних органа.**

Република Српска је у претходном периоду спроводила мјере фискалне консолидације комбинацијом структуралних реформи и смањењем потрошње. Међутим, Република Српска није користила једну од најчешће примјењиваних мјера, а то је повећање стопе ПДВ-а. Мјере фискалне консолидације у највећој мјери биће спровођене смањењем јавних расхода, а у одређеној мјери и повећањем јавних прихода. Фискалном консолидацијом појачаћемо контролу трошења јавних средстава, осварити додатне уштеде у потрошњи, те на тај начин извршити бољу алокацију ресурса, усмјеравајући их у инвестициону потрошњу или као подршку привредним активностима.

Појачана контрола трошења јавних средстава

Фискалну консолидацију обезбиједићемо, између осталог, и усвајањем принципа фискалне одговорности, те новим Законом о финансијском управљању и контролом у јавном сектору. На тај начин онемогућићемо стварање обавеза буџетских корисника изнад нивоа средстава датих буџетом, те увести већу транспарентност и одговорност у трошењу јавних средстава, са циљем додатног фискалног јачања укупног буџетског система Републике Српске.

Поред тога, у процес реформе управљања јавним финансијама, увођењем програмског буџетирања у наредном средњорочном периоду створиће се претпоставке за додатне уштеде. Јасним дефинисањем циљева, програма и активности јавна средства ће се усмјерити на реализацију постављених циљева са дефинисаним учинцима и резултатима који ће бити мјерљиви. На тај начин препознаће се одговорност за извршавање или неизвршавање постављених циљева, као и одговорност о утрошеним јавним средствима.

У 2015. години, у сарадњи са Савезом општина и градова, успоставићемо Регистар свих подстицаја и субвенција из буџета Републике и буџета јединица локалне самоуправе, ради боље контроле и праћења намјенске употребе буџетских средстава.

Новом политиком задуживања јасно ћемо дефинисати приоритетне области које ће моћи да буду финансиране из кредитних средстава, односно задужењем Републике. Кључни критеријум приликом одређивања приоритетних области биће утицај наведене инвестиције на привредни раст Републике Српске, те додатно запошљавање. У супротном, оставићемо могућност да одустанемо од неких пројеката за које закључимо да нам у овом моменту не доносе ефекте које смо првобитно очекивали или да нису довољно профитабилни.

У области унапређивања ревизије и рачуноводственог извјештавања у 2015. години активности ћемо усмјерити на унапређивање система пореског књиговодства, функционалнији систем јавног надзора и контроле квалитета рачуноводствене и ревизорске професије, те побољшање законског оквира о рачуноводству и ревизији, уз јачање дисциплине предаје финансијских извјештаја. У области финансијског извјештавања и консолидације финансијских извјештаја јавног сектора, у 2015. години радићемо на даљем унапређивању система извјештавања кроз активности усмјерене на развој статистичких основа финансијског извјештавања усаглашених са међународно признатим стандардима макроекономских статистичких система, повећање ефикасности, обухватности и транспарентности консолидованих финансијских извјештаја корисника буџета, те контролираних јединица јавног сектора.

Смањење броја запослених у јавној управи

Број запослених у јавном сектору, укључујући и јединице локалне самоуправе је превелик у односу на величину Републике Српске и финансијски капацитет њене привреде, која треба да плаћа ту управу. У циљу успостављања мање скупе, а ефикасне и продуктивне укупне јавне управе, тражићемо од свих институција јавног сектора да изврше оптимизацију броја запослених. На тај начин, кроз остварене уштеде, смањићемо потребна издвајања за плате запослених, смањити потенцијална задужења, створити простор за награђивање најбољих радника, мотивисати запослене за продуктивнији рад, а уједно и ослободити средства која могу бити искоришћена за додатне инвестиције или за подршку привреди. Влада ће у најскорије вријеме дефинисати мјере за рационализацију јавне управе, укључујући и замрзавање запошљавања, ограничавање фонда плата, смањење броја запослених незапошљавањем нових радника након пензионисања оних који су за то испунили услове и слично.

Унапређивање процеса наплате јавних прихода и рада контролних органа

У домену спровођења Закона о пореском поступку Републике Српске у 2015. години, посебна пажња надлежног органа ће бити посвећена активностима редовне и принудне наплате свих јавних прихода, као и активностима индиректног начина утврђивања пореских основица и „везаних контрола“, што је недовољно експлоатисано од Пореске управе, а може у наредном периоду постати значајан замајац у пуњењу буџета и ванбуџетских фондова, као и сузбијању нелегалних активности у Републици.

Измјенама Закона о пореском поступку обавезаћемо Пореску управу да поред контроле уплате пореза и доприноса, контролише и начин њиховог обрачуна, да се не би дешавало да се порези и доприноси уплаћују само на најнижу плату.

Када је у питању значајно додатно пуњење приходне стране буџета Републике, Влади Републике Српске остаје могућност да измјеном законских рјешења којима се уређује

област концесија, односно висина концесионих накнада, барем у области необновљивих ресурса, обезбиједи додатна буџетска средства.

Пореску политику у дијелу опорезивања добити привредних субјеката у Републици Српској карактерише изразито ниска пореска стопа од 10%, али је у 2015. години неопходно измијенити одредбе закона којима су регулисана област повезаних лица, односно трансферне цијене, признавање резерви за лоше кредитне пласмане код банака, прецизније дефинисање опорезивања страних лица порезом по одбитку, прецизније дефинисање признавања расхода или умањења прихода у пореском билансу у односу на признате расходе у сврху финансијског извјештавања, те признавање курсних разлика у пореском билансу.

Кроз Фискални савјет Босне и Херцеговине представници Републике Српске ће наставити детаљно анализирати све буџетске издатке у оквиру предложених буџета институција БиХ и стављати у омјер са користима које од тих издатака имају грађани Републике Српске, јер се не смије превидјети чињеница да се све битне социјалне потребе задовољавају из буџета ентитета, а не буџета институција БиХ.

Посредством својих преставника у Управном одбору Управе за индиректно опорезивање и у наредној години поклониће се дужна пажња систему индиректног опорезивања са циљем подстицања привредних активности, с једне стране и очувања социјалне сигурности, с друге стране.

Такође, донијећемо Програм за сузбијање сиве економије чија би реализација имала за циљ да утиче на смањење учешћа неформалне економије у укупном бруто домаћем производу, допринесе бољем пуњењу буџета и ванбуџетских фондова, те смањењу нелојалне конкуренције и неједнаких услова пословања. На тај начин ћемо предузети и све активне мјере у циљу спречавања рада на црно.

Такође, Влада Републике Српске ће донијети неопходну правну регулативу којом ће забранити оснивање нових привредних друштава у истој дјелатности од повезаних лица која су власници привредних друштава у блокади или стечају, или који имају неизмирене пореске обавезе.

У циљу ефикаснијег рада Инспектората Републике Српске донијећемо нови Закон о инспекцијама, а по потреби измијенити и друге законе којима ће се створити услови да контрола инспектора буде ефикасна.

5.4. ОЧУВАЊЕ СОЦИЈАЛНЕ СИГУРНОСТИ

Очување социјалне сигурности обезбиједићемо реализацијом сљедећих циљева:

- 1. дугорочна финансијска одрживост пензијског система,**
- 2. очување достигнутог нивоа давања борацким категоријама,**
- 3. унапређивање социјалне, породичне и дјечје заштите,**
- 4. побољшање положаја младих и**
- 5. завршетак започетих пројеката трајних рјешења за расељена лица, избјеглице и повратнике.**

Популација пензионера, инвалида и борацке категорије и омладине су категорије становништва према којима ће се и будућа Влада односити са посебном пажњом и уважавањем, као и према расељеничко-избјегличкој популацији.

Политике у области пензијског и инвалидског осигурања

Када је ријеч о области пензијског и инвалидског осигурања, стање се, након доношења новог закона постепено побољшава, али и даље није задовољавајуће. Уочавају се позитивни трендови у структури пензија јер се повећава проценат корисника старосне, а смањује проценат корисника инвалидске пензије, затим смањује број признатих права у једној години, нарочито број инвалидских пензија, и постепено се повећава ефективна старост корисника старосне пензије на дан остваривања права. Материјални положај пензионера се постепено побољшава, али ипак недовољно. Иако су досадашње реформе имале позитивне ефекте у смислу успоравања раста броја корисника права, пензиони систем је и даље рањив, јер најважнији индикатор система, тј. однос броја осигураника према броју корисника права и даље није на задовољавајућем нивоу, првенствено као посљедица демографских кретања, те сиве економије и рада на црно. Влада ће овом питању у наредном периоду посветити посебну пажњу. И у наредном периоду обезбиједиће се редовност исплата пензије, а Влада ће радити на њиховом даљем повећању. Уједно, размотрићемо моделе нових извора финансирања пензијског система, интензивирати активности на рјешењу спора са Фондом ПИО/МИО Федерације БиХ, те ићи у правцу додатног ванредног усклађивања пензија.

Политике у области борачко-инвалидске заштите

У области борачко-инвалидске заштите и заштите цивилних жртава рата, Влада ће као и до сада обезбиједити редовност исплате личних и породичних инвалиднина, годишњег и мјесечног борачког додатка, те накнаде одликованом борцу, и у складу са расположивим средствима обезбиједити раст основице за обрачун личних и породичних инвалиднина. У циљу окончања Програма потпуног стамбеног збрињавања породица погинулих бораца и ратних војних инвалида од прве до четврте категорије, према којем се стамбено збрињава 5.606 породица, до краја ове године Влада ће извршити исплату преосталих неповратних новчаних средстава, а у првој половини 2015. године завршити збрињавање додјелом стамбених јединица. Након тога, Влада ће на основу договора са овим категоријама наставити активности на њиховом стамбеном збрињавању, што се односи на оне који нису били обухваћени овим програмом, а испуњавају потребне услове.

Влада ће и даље пружати подршку запошљавању и samozapoшљавању дјецe погинулих бораца, РВИ и демобилисаних бораца, а ове активности треба интензивирати и на нивоу локалних заједница. Наставиће се и пројекат бањске рехабилитације најтежих ратних војних инвалида и породица погинулих бораца, те обезбиједити средства за здравствену заштиту борачких категорија. Кроз активности Фонда за професионалну рехабилитацију, оспособљавање и запошљавање инвалида обезбиједићемо ново запошљавање ратних војних инвалида. Укратко, борачка популација и цивилне жртве рата уживаће и даље пуну подршку Владе када је ријеч о законом предвиђеним давањима, стамбеном збрињавању или њиховим програмским активностима. Влада ће, у сарадњи са Борачком организацијом и удружењима проистеклим из одбрамбено-отаџбинског рата, радити на изради програма за запошљавање борачких категорија.

У сарадњи са удружењима од јавног интереса из популације борачких категорија, радићемо на успостављању и објави Регистра корисника права из области борачко-инвалидске заштите, а размотрићемо и могућност да средства намијењена за одликовања и борачки додаток на годишњем нивоу преусмјеримо на запошљавање борачких категорија.

Политике социјалне, породичне и дјечје заштите

У области социјалне, породичне и дјечје заштите, у 2015. години наставиће се испуњавати обавезе и унапређивати системска рјешења која произлазе из законске регулативе која уређују ове области. Посебно ће се посветити пажња обезбјеђивању финансијских средстава за реализацију обавеза које произлазе из остваривања права корисника, повећањем одговорности јединица локалне самоуправе у испуњавању својих обавеза. Дјеловање институција система биће усмјерено на унапређивању управљања, јачању надлежности институција система и даљем јачању професионалних капацитета установа социјалне, породичне и дјечје заштите, на републичком, али и на локалном нивоу. Програмске активности у 2015. години биће усмјерене на успостављање механизма праћења готовинских накнада и пружања услуга корисницима. Посебно ће се јачати интегрисани модел системске бриге о социјално осјетљивим групама становништва. Влада Републике Српске ће у 2015. години почети са активностима израде социјалне карте, а уједно ће донијети и нови Закон о дјечјој заштити.

Политике у области расељених лица

За становништво из категорије избјеглица, расељених лица и повратника и у 2015. години наставиће се обезбјеђивати здравствена заштита која ова лица немају по другим основама. Проблем лица без смјештаја из реда расељених лица, избјеглица и повратника наставиће се рјешавати обезбјеђивањем алтернативног смјештаја, те обновом и реконструкцијом уништених стамбених јединица у сврху повратка, као и изградњом и завршетком нових стамбених јединица, те изградњом станова у зградама колективног становања за интеграцију расељених лица и избјеглица у Републици Српској. Наведени пројекти биће реализовани у оквиру Регионалног стамбеног програма, Саудијског развојног фонда и Пројекта Развојне банке Вијећа Европе. Обнова и изградња комуналне и јавне инфраструктуре у циљу одрживог повратка и стварања услова за нормалан живот у повратничким и избјегличким насељима наставиће се изградњом и обновом водовода, изградњом и обновом електромреже, изградњом и обновом канализационе мреже, изградњом и обновом путне мреже и обновом јавних и вјерских објеката.

Политике у области породице, младих и спорта

Када говоримо о породици, наставићемо да инсистирамо на унапређивању система заштите од насиља у породици пружањем заштите, помоћи и подршке жртвама насиља. Реализоваћемо активности на спровођењу мјера популационе политике кроз пројекат „Фонд треће и четврто дијете“, подизати квалитет мјера популационе политике у локалним заједницама, стварати услове за финансирање вантјелесне оплодње са свих нивоа административног организовања у Републици Српској, као и израдити Стратегију унапређивања и развоја подршке породицама у Републици Српској за период 2015–2020. година, која ће за крајњи циљ имати побољшање квалитета породичног живота. Наставићемо реализовати Посебан програм субвенционисања каматне стопе на стамбене кредите за младе и младе брачне парове из средстава Инвестиционо-развојне банке Републике Српске, да би се омогућили повољнији услови за стамбено збрињавање младих и младих брачних парова, а у исто вријеме пружила подршка породици.

У 2015. години подржаћемо израду Омладинске политике Републике Српске за наредни петогодишњи период, ојачати капацитете Омладинског савјета Републике Српске, те радити на унапређивању и развоју волонтирања у Републици Српској. Уједно, подржаћемо омладинске пројекте и програме омладинских организација, те пројекте усмјерене на

унапређивање омладинског, рада дјеловања и активности. Пружићемо подршку за оснивање и развој омладинских организација у руралним срединама, кроз финансирање пројеката и мањих инвестиција у руралним срединама, те подршку за едукацију и учествовање младих на међународним манифестацијама и конференцијама битним за мобилност младих и њихов даљи развој.

Што се тиче развоја спорта у Републици Српској, а у складу са кључним циљевима Стратегије развоја спорта, и даље ћемо континуирано радити на промоцији вриједности спорта као дјелатности од општег значаја за нашу друштвену заједницу, те радити на доступности спортских активности свим грађанима Републике Српске (посебно дјечи, омладини и лицима са инвалидитетом) усвајајући свјетски прихваћену идеју „Спорт за све“ (здрово кретање = здраво становништво = здрава држава). Такође, вредноваћемо резултате наших спортиста и спортских организација, те још више промовисати Републику Српску кроз организацију међународних спортских манифестација и афирмисати је кроз учешће наших спортиста и спортских организација на званичним међународним такмичењима.

5.5. ЕВРОПСКИ ПУТ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Европски пут остаје одређујуће и нове Владе Републике Српске и она ће наставити да јача своје институционалне и кадровске капацитете за спровођење европских обавеза, и да постепено усклађује своје законодавство са прописима Европске уније. С тим у вези, **основни циљеви Републике Српске су:**

- 1. успостављање механизма координације у складу са уставним капацитетима,**
- 2. рјешење питања „Сејдић–Финци“ без промјена надлежности и**
- 3. унапређивање регионалне сарадње.**

Према томе, Република Српска ће наставити да буде лидер у процесу европских интеграција у оквиру БиХ, али и да заговара једнак ангажман осталих партнера да би збирни резултат био адекватан, јер ће га Европска унија збирно и оцјењивати. До сада, све што је у овом процесу захтијевано, а било је у складу са уставним надлежностима, Република Српска је извршила прва, брже и боље од осталих нивоа власти у БиХ. Укратко, Влада ће, као и до сада, тежити успостављању механизма координације између свих нивоа власти у БиХ, да би се обезбиједило њихово организовано, избалансирано и координисано кретање ка Европској унији, али и обезбиједила средства из фондова ЕУ. Заговарамо концепт координације у којем ће сваки ниво власти располагати својим уставним капацитетом и у складу с тим извршавати европске обавезе, умјесто да се у том процесу одриче својих уставних надлежности.

Што се тиче предмета Сејдић–Финци против БиХ, одлука Суда у Стразбуру је утврдила и колики треба да буде обим измјене Устава БиХ, јер она тражи једино елиминацију дискриминације у погледу кандидовања за члана Предсједништва БиХ и представљања „осталих“ у Дому народа БиХ, али не задире и не тражи промјену надлежности, нити предвиђа успостављање мањина као четвртог конститутивног народа. У складу с тим, Народна скупштина Републике Српске је давно усагласила формулу за рјешење овог питања и она је обавезујућа и за Владу, али и за све представнике Републике Српске у заједничким органима БиХ.

Када говоримо о усклађивању прописа са EU *acquis*, овај технички захтјеван процес ће се наставити на један организован, плански начин, у складу са Акционим планом усклађивања прописа Републике Српске са правном тековином Европске уније и правним актима Савјета Европе за 2015. годину. Овај плански документ се израђује за сваку годину у складу са потребама интеграционог процеса, узимајући у обзир уставне надлежности, али и могућности и потребе Републике Српске.

Током програмског периода 2014–2020. година, Европска комисија је предвидјела примјену тзв. „секторског приступа“ у процесу програмирања и спровођења програма помоћи ЕУ, те повећање броја активности на регионалном нивоу. У том смислу приоритети у 2015. години биће на изградњи капацитета за примјену секторског приступа у институцијама Републике Српске, јачању координације и међусекторске сарадње и унапређивању учешћа представника Републике Српске у активностима које се спроводе на регионалном нивоу.

Регионална и међурегионална сарадња и добросусједски односи биће приоритет и у 2015. години, и то не само зато што се то захтијева од свих држава кандидата и потенцијалних кандидата за чланство у ЕУ, већ зато што је то потреба и интерес Републике Српске. Представништва Републике Српске у иностранству чине важан сегмент институционалне структуре Републике Српске и тиме имају значајну улогу у спровођењу активности на јачању свих видова сарадње са земљама свог сједишта. Уз непосредну подршку представништава, остварена је добра сарадња са бројним институцијама, међународним организацијама, пословним и академским заједницама и другим субјектима у иностранству. У циљу успостављања и јачања регионалне сарадње, у 2015. години планира се наставак активности на реализацији заједничких пројеката са партнерским регијама, као и активности које се спроводе на плану међународних односа и сарадње са међународним организацијама, као и на подршци побољшању спољнотрговинске размјене и привлачења страних улагања.

Такође, наставићемо да његујемо добре односе са европским и неевропским регијама, као и са нашим окружењем. Сарадња са Србијом остаје од највећег значаја – институционална, привредна, секторска, као и коришћење свих могућности које нам пружа Споразум о специјалним и паралелним везама између Републике Србије и Републике Српске. Влада Републике Српске ће са Владом Србије наставити да ради на свим почетим пројектима.

6. РЕАЛИЗАЦИЈА ЕКОНОМСКЕ ПОЛИТИКЕ

Мјере дефинисане у овој економској политици усклађене су са Буџетом Републике Српске за 2015. годину и другим изворима финансирања, којим се обезбјеђују средства за њихову реализацију, те стратешким документима Републике Српске. Економска политика ће бити и основа за планирање рада свих органа и организација, а њихови резултати ће се оцјењивати у складу са овим документом. Сва министарства ће у најкраћем року сачинити план рада за 2015. годину. Влада Републике Српске ће усклађивати активности на остваривању планираног.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ
ПРИЈЕДЛОГА ЕКОНОМСКЕ ПОЛИТИКЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
ЗА 2015. ГОДИНУ

I УСТАВНИ ОСНОВ

Уставни основ за доношење Економске политике Републике Српске за 2015. годину садржан је у Амандману XXXII на члан 68. Устава Републике Српске, т. 8. и 17. према којима Република Српска уређује и обезбјеђује основне циљеве и правце привредног развоја, као и мјере за усмјеравање развоја, те финансирање остваривања права и дужности Републике, а према члану 70. Устава Народна скупштина доноси законе, друге прописе и опште акте.

Програмом рада Владе Републике Српске за 2014. годину и Програмом рада Народне скупштине Републике Српске за 2014. годину („Службени гласник Републике Српске“, број 17/14) планирана је израда Економске политике Републике Српске.

II УСКЛАЂЕНОСТ ЗАКОНА СА УСТАВОМ, ПРАВНИМ СИСТЕМОМ И ПРАВИЛИМА НОРМАТИВНОПРАВЕ ТЕХНИКЕ

Према Мишљењу Републичког секретаријата за законодавство број: 22/02-021-1125/14 од 21. децембра 2014. године, уставни основ за доношење ове економске политике садржан је у Амандману XXXII на члан 68. Устава Републике Српске, т. 8. и 17. према којима Република Српска, између осталог, уређује и обезбјеђује основне циљеве и правце привредног развоја, као и мјере за усмјеравање развоја, те финансирање остваривања права и дужности Републике, а према члану 70. Устава, Народна скупштина доноси законе, друге прописе и опште акте.

Економском политиком Републике Српске за 2015. годину дефинишу се циљеви економске политике и основне секторске политике Владе Републике Српске у 2015. години, анализирају се макроекономска кретања у окружењу и Републици Српској, њихов међусобни утицај, те дају пројекције макроекономских показатеља.

Ова економска политика у навођењу својих циљева првенствено полази од опоравка привреде и новог привредног раста који се планира постићи растерећењем привреде, стварањем повољнијих услова за пословање и реформе тржишта рада. Као нова стимулативна мјера предвиђа се успостављање регистра фискалних и парафискалних намета у циљу њихове контроле и редуковања њиховог броја.

Осим новог Закона о порезу на добит, који ће уважити ставове пословне заједнице, планиран је и нови Закон о опорезивању дохотка физичких лица, уз сагледавање могућности за увођење прогресивне стопе опорезивања, те опорезивање на праведнији начин дохотка појединих слободних професија (адвоката, нотара, љекара и слично). Предвиђа се и доношење јединствене стопе пореза на непокретности која је до сада била различита, у различитим јединицама локалне самоуправе. Измјенама Закона о посебним начинима измирења пореског дуга продужиће се и за прву половину 2015. године, погодност која се огледа у отпису камата за измирење цјелокупног дуга. Брендирањем домаћих производа и усаглашавање стандарда са ЕУ стандардима, те другим мјерама предвиђено је побољшање конкурентности привреде. Наглашена је континуирана подршка већем броју започетих значајних инвестиција, посебно инфраструктурних, као и оних у енергетском сектору, те унапређивање стечајног поступка.

У области пољопривреде предвиђа се доношење стратешког оквира за развој пољопривреде и руралних подручја, као и Закона о подстицајима са акцентом на

подстицање тржишно оријентисане примарне пољопривредне производње и прераде. Такође, биће подржани сви облици повезивања и удруживања пољопривредних произвођача. С обзиром на претходне поплаве, посебна пажња предвиђена је области водопривреде и реализација мјера по пројекту Хитне помоћи и заштите од поплава.

Реформа јавног сектора је према предложеној Економској политици свеобухватна, почев од реформе Владе и републичке управе, преко реформе локалне самоуправе, јавних предузећа, до здравственог и финансијског сектора. Такође, предвиђа се и реформа образовања од предшколског до високог образовања са одређивањем за рангирање високошколских установа и приближавање европском квалитету у овој области.

Фискална консолидација се намјерава остварити кроз смањење јавне потрошње, побољшање наплате јавних прихода и ефикаснији рад контролних органа. Смањење броја запослених у јавној управи планира се постићи такозваним природним одливом, односно незапошљавањем нових радника на мјесту пензионисаних. Очување социјалне сигурности базирано је на обезбјеђењу степена достигнутих права пензионерске и борачке побулације, те унапређивање социјалне, породичне и дјечје заштите, као и побољшање положаја младих.

Најзначајнији циљеви на пољу Европских интеграција су успостављање механизма координације, рјешење питања Сејдић–Финци, уз очување уставних надлежности, као и унапређивање регионалне сарадње.

Мјере предвиђене у Економској политици за 2015. годину усклађене су са Буџетом Републике Српске за наредну годину и другим изворима финансирања.

Будући да је Републички секретаријат за законодавство утврдио да је овај приједлог усклађен са Уставом и правним системом Републике, мишљења смо да се Приједлог Економске политике Републике Српске за 2015. годину (по хитном поступку) може упутити на даље разматрање.

III УСКЛАЂЕНОСТ СА ПРОПИСИМА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ

Према Мишљењу Министарства за економске односе и регионалну сарадњу број: 17.03-020-3022/14 од 19. децембра 2014. године, а након увида у прописе Европске уније и анализе одредаба Приједлога економске политике Републике Српске за 2015. годину (по хитном поступку) није установљено да постоје извори права ЕУ који уређују материју достављеног приједлога због чега у Изјави о усклађености стоји ознака „непримјениво“.

IV РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЕКОНОМСКЕ ПОЛИТИКЕ

Планом рада Владе Републике Српске за 2014. годину и Планом рада Народне скупштине Републике Српске за 2014. годину дефинисана је израда Економске политике Републике Српске за 2015. годину. Економска политика ће бити основа за планирање рада институција Републике Српске у 2015. години.

V РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЕКОНОМСКЕ ПОЛИТИКЕ ПО ХИТНОМ ПОСТУПКУ

У складу са Изборним законом БиХ, у октобру 2014. године одржани су Општи избори и дана 24.11.2014. године је конституисан нови сазив Народне скупштине Републике Српске. Будући да су Економска политика Републике Српске за 2015. годину и Буџет Републике Српске за 2015. годину плански документи за спровођење Владиних политика и приоритета, и да је нова Влада именована у Народној скупштини Републике Српске дана

17.12.2014. године, а због краткоће времена које је преостало и немогућности доношења истих кроз редовну процедуру, потребно је усвојити Приједлог Економске политике Републике Српске за 2015. годину по процедури за доношење по хитном поступку.

VI ОБРАЗЛОЖЕЊЕ ПРЕДЛОЖЕНИХ РЈЕШЕЊА

Након раста привредне активности у 2013. години, када је реални раст БДП-а износио 1,9% и првог квартала 2014. године, са растом БДП-а од 0,4%, у другом кварталу је дошло до пада привредне активности са стопом реалног раста БДП-а од -0,9%. Овакво крататање великим дијелом узроковано је поплавама које су у другом кварталу 2014. године погодиле регион и у значајној мјери измијениле програме рада Владе и Народне скупштине Републике Српске у 2014. години. Иако постоје прелиминарне процјене штете (РС 1,9 милијарди КМ, ФБиХ 2,03 милијарди КМ, Дистрикт Брчко 0,6 милијарди КМ), штета и губици од поплава и клизишта узрокованих обилним падавинама се још процјењују. Тешко је оцијенити ефекте на економску активност и дугорочни економски потенцијал. Међутим, до краја године очекује се стабилизација привредних кретања и процјена је да ће стопа реалног раста БДП-а у 2014. години износити 0,1%.

Имајући у виду све наведено, може се рећи да су процјене за 2014. и 2015. годину доста опрезне. У 2015. години се очекује опоравак привредне активности и раст БДП-а од 1,9%, чему ће допринијети повећање извоза повећањем иностране тражње, усљед опоравка у земљама које су најважнији спољнотрговински партнери Републике Српске, те значајна инвестициона улагања.

Основни програмски циљ Републике Српске јесте јака, стабилна, демократска и просперитетна Република Српска, са надлежностима које су јој верификоване Дејтонским споразумом, отворена према свијету и институцијама које могу да одговоре потребама свих њених грађана. На основу јасног програмског циља, детаљне анализе стања по свим областима, те Програма рада нове Владе за период 2014–2018. година, кључне реформске области Владе Републике Српске за 2015. годину су:

- 1) опоравак привреде и нови привредни раст,
- 2) реформа јавног сектора,
- 3) фискална консолидација,
- 4) очување социјалне сигурности и
- 5) европски пут Републике Српске.

Реализацијом планираних циљева и политика у 2015. години по свакој од кључних реформских области, изградићемо ефикаснију и ефективнију јавну управу, која ће пружати квалитетније и брже услуге грађанима. Додатном фискалном дисциплином, кроз унапређивање процеса наплате свих јавних прихода, те појачаном контролом трошења јавних средстава, извршићемо уштеде у јавној потрошњи, с циљем обезбјеђења додатних извора за подршку привреди. Новом политиком задужења, дефинисаћемо приоритетне области које ће бити подржаване кредитним аранжманима, са циљем да инвестирамо искључиво у пројекте који ће доприносити убрзавању привредног раста Републике Српске. Додатну подршку привреди и повећању запослености у реалном сектору, обезбиједићемо кроз растеређење привреде, укидањем парафискалних давања, те растеређењем рада на новозапослене раднике. Уједно, реформама на тржишту рада, кроз нови Закон о раду и нови Закон о државним службеницима, омогућићемо већу флексибилност на тржишту рада, што ће у значајној мјери повећати продуктивност рада у свим областима. Борба против криминала и корупције, у свим областима, биће свакако приоритет у раду Владе. У циљу унапређивања система високог образовања, који је ослонац сваког друштва, извршићемо рангирање високошколских установа у Републици Српској, те поопштрити критеријуме

приликом избора у наставничка и сарадничка звања. Када је ријеч о Европском путу Републике Српске, поновићемо наше јасне политике које се тичу спровођења пресуде Европског сауда за људска права у случају „Сејдић и Финци“, те успостављања механизма координације у оквиру ЕУ интеграција у БиХ. Засигурно, популација пензионера, бораčkih категорија, те омладина имаће посебно мјесто у програму рада Владе у наредном периоду.

Уз помоћ датих политика и мјера спровешћемо планирано фискално и структурно прилагођавање, стварајући основе за бржи привредни раст, те повећање запослености и стандарда становништва. Сигурно је да ће поједине политике на путу до нашег основног програмског циља, краткорочно посматрано, бити веома рестриктивне. Међутим, морамо бити свјесни и одговорни да пут до тог циља није увијек једноставан. Стопа реалног привредног рада биће мјера успјеха Владе Републике Српске.

Када је ријеч о процедури усвајања, Влада Републике Српске је прије израде документа Економске политике Републике Српске за 2015. годину упутила позив свим релевантним субјектима да доставе своје приједлоге политика за 2015. годину. Сви прихватљиви приједлози су уграђени у Приједлог економске политике Републике Српске за 2015. годину.

VII ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА

Мјере дефинисане у Приједлогу економске политике Републике Српске за 2015. годину су усклађене са Приједлогом Буџета Републике Српске за 2015. годину и другим изворима финансирања, којим се обезбјеђују средства за њихову реализацију, те стратешким документима Републике Српске.